

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 31 stycznia 1989 r.

w sprawie zmian w narodowym planie społeczno-gospodarczym na lata 1986—1990.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej kierując się potrzebą przebudowy struktury i funkcjonowania gospodarki, w tym zwłaszcza:

- dokonania zmian w polityce gospodarczej oraz instrumentach ekonomicznych dla pobudzenia przedsiębiorczości i wyeliminowania zjawisk zakłócających procesy rozwoju,
- przyspieszenia zmian strukturalnych i procesów modernizacyjnych w gospodarce, umożliwiających większy udział Polski w wymianie międzynarodowej,
- przyspieszenia rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, budownictwa mieszkaniowego oraz ochrony środowiska, a więc dziedzin bezpośrednio wpływających na warunki życia ludności,

wprowadza następujące zmiany w uchwale z dnia 18 grudnia 1986 r. o narodowym planie społeczno-gospodarczym na lata 1986—1990 (Dz. U. Nr 45, poz. 224):

W części I

PODSTAWOWE CELE I KIERUNKI POLITYKI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

w rozdziale 1 — Uwarunkowania rozwoju:

- 1) w akapicie pierwszym:
  - a) w wierszu drugim liczbę „1,3” zastępuje się liczbą „1,0”,
  - b) w wierszu czwartym wyrazy „350 tys.” zastępuje się wyrazami „0,3 mln”,
- 2) akapit trzeci skreśla się,
- 3) akapit czwarty otrzymuje brzmienie:

„Jednocześnie nastąpi bardzo szybki wzrost liczby młodzieży w wieku 7—18 lat (o ok. 820 tys.) oraz ludności w wieku nieprodukcyjnym (o ok. 700 tys.). Pogorszy się więc relacja pomiędzy liczbą ludności w wieku przed- i poprodukcyjnym a ludnością w wieku produkcyjnym. Jeżeli w 1985 r. na 1000 osób w wieku produkcyjnym przypadało ok. 715 osób w wieku nieprodukcyjnym, to w 1990 r. wielkość ta wyniesie ok. 740 osób.”,
- 4) w akapicie piątym liczbę „11” zastępuje się liczbą „6,4”,
- 5) w akapicie szóstym liczbę „6” zastępuje się liczbą „9”,
- 6) w akapicie dwudziestym drugim wyrazy „1 mln” zastępuje się wyrazami „200 tys.”;

w rozdziale 3 — Prognoza tworzenia i podziału dochodu narodowego:

1) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Tworzenie dochodu narodowego.

Z przeprowadzonych analiz obejmujących zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju kraju istniejące w latach 1986—1988 i przewidywane na lata 1989 i 1990 wynika, że wzrost dochodu narodowego wytworzonego może wynieść w całym okresie 1986—1990 około 20—21%. Odpowiada to średniorocznemu wzrostowi około 3,7—3,9%.

Osiągnięcie takiego tempa będzie uzależnione od wzrostu produkcji oraz poprawy efektyw-

ności gospodarowania. Przy założeniu, że wartość produkcji sprzedanej przemysłu uspołecznionego wzrosnie o ok. 21,5%, produkcja czysta w tym dziale gospodarki narodowej musiałaby zwiększyć się o ok. 25—27% w ciągu całego 5-letnia, tj. ok. 4,5—4,7% średniorocznie.

Z prognoz wynika, że produkcja czysta rolnictwa zwiększy się średniorocznie o około 0,5—0,7%, a więc wolniej niż produkcja globalna. Wynika to ze spadku produkcji globalnej i produkcji czystej w 1987 r. oraz z konieczności zwiększenia nakładów materialnych, umożliwiających intensyfikację i wzrost produkcji rolniczej w latach następnych.

W rezultacie zmianom ulegnie struktura wytwarzania dochodu narodowego. Udział przemysłu w dochodzie narodowym wytworzonym zwiększy się do ok. 50—51% w 1990 r. wobec 48,6% w 1985 r., a udział rolnictwa zmniejszy się w tym czasie z 14,4% w 1985 r. do ok. 12% w 1990 r.

2. Podział dochodu narodowego.

Ocenia się, że wzrost dochodu narodowego do podziału wyniesie w latach 1986—1990 21—22%, tzn. 3,9—4,1% średniorocznie.

Wyższy nieco wzrost dochodu narodowego do podziału niż dochodu narodowego wytworzonego wynika z przewidywanego szybszego tempa wzrostu importu niż eksportu, licząc w cenach stałych.

Udział funduszu spożycia w dochodzie narodowym podzielonym w 1990 r. może wynieść około 80%. Szacuje się, że fundusz spożycia ogółem wzrosnie w tym samym tempie co dochód narodowy podzielony, a więc w wysokości 21—22% przy średniorocznym tempie 3,9—4,1%. Natomiast wzrost spożycia ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca powinien wynieść ok. 18—19%. Szacuje się, że udział inwestycji netto w dochodzie narodowym do podziału wyniesie ok. 14% w 1990 r. wobec ok. 12% w 1985 r.,"

2) w ust. 3 — Efektywnościowe wymogi osiągnięcia wzrostu dochodu narodowego, w akapicie pierwszym:

- a) liczby „6,0”, „18,3”, „10” zastępuje się odpowiednio liczbami „9”, „16,8”, „7,5”;
- b) wyrazy „wyrobów hutniczych o 5,2%, metali nietelaznych o ok. 2,5%” skreśla się;

w rozdziale 4 — Kierunki zmian strukturalnych:

1) w ust. 1 — Założenia, w akapicie pierwszym ostatnie zdanie otrzymuje brzmienie:

„W celu unowocześnienia struktury gospodarki niezbędne jest tworzenie warunków dla rozwoju stosunków rynkowych, zapewnienie równoprawności wszystkich sektorów, usuwanie ograniczeń w podejmowaniu działalności produkcyjnej, popieranie wzrostu opłacalnego eksportu, większe wdrażanie postępu naukowo-technicznego. Realizacja zmian strukturalnych w gospodarce pozwoli na przyspieszenie rozwoju dziedzin bezpośrednio wpływających na warunki życia ludności: rolnictwa i gospodarki żywnościowej, budownictwa mieszkaniowego, ochrony środowiska naturalnego.”

2) w ust. 2 — Przemysł:

- a) w akapicie pierwszym liczbę „16” zastępuje się

liczbą „21,5”, skreśla się wyrazy „i materiałów budowlanych” oraz dodaje się zdanie czwarte w brzmieniu: „Szczególny nacisk należy położyć na rozwój produkcji materiałów budowlanych.”

b) akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Produkcja przemysłu elektromaszynowego wzrosnie o ok. 39%. Szczególnie szybko będzie wzrastać produkcja przemysłu precyzyjnego (ok. 76%) oraz elektrotechnicznego i elektronicznego (ok. 52%). W ramach przemysłu elektromaszynowego zwiększy się produkcja ciągników i maszyn rolniczych, samochodów dostawczych oraz części zamiennych. Rozwijana będzie produkcja elementów kooperacyjnych, zwłaszcza nowoczesnych podzespołów, co wpłynie na poprawę jakości i unowocześnienie produkcji finalnej. Szczególnie wysokie tempo osiągnie produkcja materiałów i podzespołów elektronicznych (wzrost 2-krotny) oraz środków elektronizacji (wzrost o ok. 75%). Stworzy to warunki do upowszechnienia technik elektronicznych, stosowania nowoczesnych technologii oraz automatyzacji procesów wytwórczych. Wpłynie to na oszczędności w zużyciu materiałów i nośników energii, obniżenie kosztów wytwarzania, poprawę jakości oraz wzrost wydajności pracy. Wpłynie również na podniesienie konkurencyjności produkowanych wyrobów, a tym samym na wzrost eksportu. Podjęta zostanie modernizacja samochodów osobowych oraz samochodów dostawczych w kierunku obniżenia ich materiałochłonności oraz zmniejszenia zużycia paliwa. Produkcja przemysłu maszynowego wzrosnie o 40%, w tym głównie wysokowydajnych maszyn i urządzeń, jak: nowych generacji obrabiarek, robotów i manipulatorów, maszyn górniczych oraz wybranych maszyn budowlanych. Rozwijana będzie produkcja zaopatrzeniowo-kooperacyjna, głównie łożysk, silników elektrycznych, elementów automatyki i narzędzi. Ustabilizowana lub ograniczona produkcja będzie dotyczyć przemysłu: okrętowego, konstrukcji metalowych, wysokomateriałochłonnych maszyn i urządzeń hutniczych i odlewniczych.”

c) w akapicie czwartym liczbę „23,7” zastępuje się liczbą „27,4”;

d) w akapicie piątym liczbę „76” zastępuje się liczbą „81”;

e) w akapicie szóstym liczbę „21” zastępuje się liczbą „18”;

f) w akapicie dziewiątym liczbę „16” zastępuje się liczbą „26”;

g) w akapicie jedenastym liczbę „17” zastępuje się liczbą „25”;

h) w akapicie dwunastym drugie zdanie otrzymuje brzmienie:

„Wzrosnie produkcja papieru toaletowego oraz kartonów do wytwarzania specjalistycznych opakowań do żywności.”

i) w akapicie trzynastym liczbę „9” zastępuje się liczbą „8”, a liczbę „18” zastępuje się liczbą „17”;

- j) w akapicie piętnastym ostatnie zdanie skreśla się,
- k) w akapicie szesnastym wyrazy „i brykietowni” skreśla się,
- l) w akapicie siedemnastym liczby „7”, „8,7” i „4” zastępuje się odpowiednio liczbami „3”, „0,5” i „6” oraz skreśla się wyrazy „będzie wyższy i”,
- l) akapit dwudziesty pierwszy otrzymuje brzmienie:
 „Przyjmując średnioroczne tempo wzrostu przemysłu uspołecznionego w latach 1986—1990 za 100, wskaźniki wyprzedzenia lub opóźnienia rozwoju poszczególnych grup gałęzi w stosunku do całego przemysłu będą kształtować się następująco:
1) elektromaszynowy	170
w tym:	
— precyzyjny	300
— elektrotechniczny i elektroniczny	217
— maszynowy	170
2) chemiczny	125
3) mineralny	85
w tym: materiałów budowlanych	100
4) drzewno-papierniczy	112
5) lekki	117
w tym: skórzany	132
6) spożywczy	83
w tym:	
— olejarski	194
— mięsny	100
7) paliwowo-energetyczny	38
8) metalurgiczny	12”
- 3) w ust. 3 — Gospodarka żywnościowa:
- a) akapity drugi i trzeci otrzymują brzmienie:
 „W roku 1990 globalna produkcja rolnicza wzrośnie o ok. 8% w stosunku do 1985 r., w tym produkcja roślinna o ok. 11%, a zwierzęca o ok. 5%. Produkcja przedsiębiorstw przemysłu spożywczego wzrośnie o ponad 12%. Wydatnie zwiększy się eksport artykułów rolno-spożywczych.
 Będzie to wymagać osiągnięcia w 1990 r. zbiorów żoź w wysokości 27,5 mln ton, buraków cukrowych ok. 15 mln ton, ziemniaków ok. 35 mln ton, produkcji żywca na poziomie 4,3 mln ton, a mleka około 15,3 mld litrów.”
- b) w akapicie szóstym wyrazy „podjęte zostaną inwestycje na rzecz produkcji nowych pestycydów (m.in. bromfenwinfosu i pyrazonu). Uruchomi się przemysłownię dolomitu w kopalni «Siewierz» oraz w zakładzie górniczo-hutniczym «Żelatowa»”. zastępuje się wyrazami: „wspierane będą inwestycje mające na celu poprawę zaopatrzenia rolnictwa w nawozy wapniowe i wapniowo-magnezowe.”
- c) w akapicie ósmym:
 — w tiret trzecim liczbę „214” zastępuje się liczbą „212”,
 — w tiret piątym liczby „14,0—16,0”, „20”, „39” zastępuje się odpowiednio liczbami „25,0”, „26,0”, „20,5”,
 — w tiret szóstym liczbę „1,6” zastępuje się liczbą „2,0”
- d) w akapicie jedenastym liczbę „2” zastępuje się liczbą „3,6”

- e) akapit dwunasty otrzymuje brzmienie:

„W produkcji zwierzęcej zapewni się warunki dla wzrostu chowu trzody chlewnej i powstrzymania spadku pogłowia bydła, zwłaszcza krów, oraz przywrócenia tendencji rozwojowych w chowie owiec. Podejmowane będą dalsze wszechstronne działania zmierzające do zwiększenia intensywności chowu zwierząt gospodarskich, wzrostu wydajności jednostkowej, w tym zwłaszcza mleczności krów oraz poprawy efektywności pasz, m.in. przez zwiększenie udziału w nich pasz białkowych.”

- f) w akapicie dwudziestym w wierszu trzecim po wyrazach „cen, kredytów” dodaje się wyraz „podatków” oraz na końcu dodaje się zdanie:
 „Likwidowane będą bariery i ograniczenia w skupie, przetwórstwie i obrocie poprzez likwidację monopolu w tym zakresie.”

- 4) ust. 5 — Budownictwo, w akapicie pierwszym liczbę „15” zastępuje się liczbą „18”.

- 5) w ust. 8 — Gospodarka morska akapit piąty otrzymuje brzmienie:

„W przemyśle okrętowym podjęte działania restrukturyzacyjne powinny zapewnić lepsze wykorzystanie istniejących zdolności produkcyjnych. Nastąpi rozwój zdolności remontowych stoczni z myślą o potrzebach floty, jak i wzroście eksportu efektywnych usług remontowych.”

- 6) w ust. 9 — Drobna wytwórczość
 — w akapicie szóstym liczbę „29” zastępuje się liczbami „50—60”.

w rozdziale 6 — Polityka zatrudnienia:

- 1) w ust. 2 — Aktywizacja zawodowa ludności, w akapicie pierwszym wyrazy: „Zamierza się wprowadzić 5% dodatek do podstawy emerytury za każdy rok kontynuowania zatrudnienia bez pobierania przysługującej emerytury, który obowiązywałby w okresie do 1990 r.” i w wierszu czwartym od dołu wyrazy „III grupy” oraz akapity czwarty i piąty — skreśla się.

- 2) ust. 4 — Prognoza podziału przyrostu zasobów siły roboczej otrzymuje brzmienie:

„Szacuje się, że w latach 1986—1990 łączny przyrost zasobów siły roboczej w gospodarce narodowej z tytułu przyrostu ludności w wieku produkcyjnym oraz zmian w aktywności zawodowej może wynieść ok. 640 tys. osób.

Potrzeby restrukturyzacji gospodarki narodowej oraz tworzone zasady kształtowania równości poszczególnych sektorów gospodarki narodowej powodować będą, że przeważająca część przyrostu zasobów siły roboczej podejmie pracę poza gospodarką uspołecznioną (ok. 560 tys. osób).

W gospodarce uspołecznionej przyrost zatrudnienia wyniesie ok. 80 tys. osób przy zróżnicowanych zmianach poziomu zatrudnienia w poszczególnych działach i gałęziach gospodarki narodowej. W sferze produkcji materialnej przyrost zatrudnienia powinien być skoncentrowany przede wszystkim w transporcie, handlu, gospodarce komunalnej i łączności (czyli w dziedzinach, gdzie istnieją ograniczone możliwości rekompensowania przyrostu zatrudnienia wzrostem

wydajności), a także w przemyśle wydobywczym. W przemyśle oraz przedsiębiorstwach budowlano-montażowych kluczową sprawą jest natomiast przyspieszenie tempa wzrostu wydajności pracy.

Na wzrost zatrudnienia w sferze poza produkcją materialną oddziałują przede wszystkim, z uwagi na uwarunkowania demograficzne, potrzeby działań: ochrona zdrowia i opieka społeczna oraz oświata i wychowanie."

3) po ust. 4 dodaje się ust. 5 — Gospodarowanie siłą roboczą na lokalnych rynkach pracy w brzmieniu:

„Podejmowane będą działania na rzecz stworzenia prawidłowo funkcjonujących lokalnych rynków pracy. Chodzi z jednej strony o przełamanie bariery braku siły roboczej, a z drugiej o lepsze wykorzystanie istniejących zasobów pracy przez zwolnienie zbędnych i nieefektywnie wykorzystywanych zasobów na rzecz zakładów, które mogą je lepiej wykorzystać. Osiągnięciu tych celów będą służyć:

— zmiany w przepisach prawa pracy zapewniających większą swobodę podejmowania przez pracowników dodatkowego zatrudnienia, zwiększenie uprawnień zakładów pracy do elastycznego kształtowania warunków umowy o pracę oraz nawiązywania i rozwiązywania stosunków pracy,

— eliminowanie dotychczasowej praktyki różnicowania uprawnień stron stosunku pracy w zależności od zatrudnienia w jednostce gospodarki społecznej i nieuspołecznionej i tworzenie jednolitych zasad postępowania w odniesieniu do wszystkich podmiotów gospodarujących,

— rozszerzenie zakresu tworzenia i wykorzystywania środków Państwowego Funduszu Aktywizacji Zawodowej w celu zapewnienia okresowego bezpieczeństwa socjalnego osobom tracącym pracę, finansowania przekwalifikowania osób, które będą musiały zmienić zawód, tworzenia nowych miejsc pracy oraz wspomagania różnorodnych działań mających na celu zwiększenie mobilności siły roboczej. Powinno to przyczynić się do wspomagania restrukturyzacji gospodarki narodowej procesami efektywnych przemieszczeń zatrudnienia.

Największe napięcia na rynku pracy wystąpią w dużych aglomeracjach miejsko-przemysłowych, gdzie rozwój naturalny ludności nie zapewni nawet prostej reprodukcji siły roboczej. Dlatego też rady narodowe będą podejmować i organizować przedsięwzięcia sprzyjające złagodzeniu deficytu siły roboczej, a w szczególności:

— wprowadzać zakaz rozbudowy miejsc pracy nie związanych z poprawą infrastruktury miejskiej i sytuacją bytową mieszkańców,

— kierować przyrost zasobów siły roboczej do pracy w zakładach o najbardziej nowoczesnej technice wytwarzania, będących nośnikami postępu dla poszczególnych gałęzi i branż gospodarki narodowej,

— wprowadzać elementy deglomeracji czynnej dla tej produkcji, która w tych aglomeracjach nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego ani społecznego i jest uciążliwa dla środowiska,

— wyprowadzać część produkcji zakładów pracy do małych miast i wsi, gdzie istnieją możliwości aktywizacji zawodowej ludności, co pozwoli na

uzyskanie dodatkowego zatrudnienia bez konieczności zapewnienia mieszkań pracownikom,

— dokonywać przemieszczeń siły roboczej między zakładami pracy w obrębie danej miejscowości, co eliminuje barierę braku mieszkań dla pracowników."

W rozdziale 7 — Polityka inwestycyjna:

w ust. 2 — Szacunek nakładów inwestycyjnych i ich struktura:

a) w akapicie pierwszym wyrazy „najwyżej 10 bilionów zł” zastępuje się wyrazami „10,0—10,5 biliona zł”,

b) w akapicie drugim w zdaniu trzecim po wyrazach „zmian strukturalnych” dodaje się wyrazy „poprawą wyżywienia narodu, budownictwa mieszkaniowego i ochrony środowiska”,

c) w akapicie trzecim zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Utrzyma się rosnący udział nakładów na sferę produkcji materialnej oraz przemysł; udział ten w latach 1986—1990 dla sfery produkcji materialnej wzrośnie z 66,5% do 68,5%, a dla przemysłu odpowiednio z 29% do 31,5%.”

d) w akapicie czwartym wyrazy „o ok. 11%” zastępuje się wyrazami „ponad 15%,” a wyrazy „prawie 18%” zastępuje się wyrazami „ponad 21%”,

e) akapity piąty, szósty i siódmy otrzymują brzmienie:

„W wyniku reorientacji nakładów inwestycyjnych na modernizację i odtworzenie aparatu wytwórczego oraz w miarę kończenia inwestycji o długich cyklach realizacji powinno nastąpić zmniejszenie udziału robót budowlano-montażowych w całości nakładów z ok. 64% w 1985 r. do ok. 61% w r. 1990. W sferze produkcji materialnej udział robót budowlano-montażowych obniży się z 52% do 49%, a w przemyśle z 51% do 46%. W latach 1986—1990 wzrastać będzie likwidacja zużytych maszyn i urządzeń. Jednocześnie ze względu na rosnący udział luźnych zakupów w nakładach inwestycyjnych ogółem w tym okresie nastąpi przyspieszone instalowanie nowego parku maszynowego. Udział maszyn i urządzeń w wartości brutto środków trwałych produkcyjnych w 1990 r. nie ulegnie istotnym zmianom w stosunku do 1985 r. i wyniesie ok. 33%. Materiały uzyskane dzięki zmniejszeniu udziału robót budowlano-montażowych w inwestycjach produkcyjnych będą kierowane na rzecz budownictwa mieszkaniowego i remontów mieszkań.

Realizacja zadań polityki inwestycyjnej w latach 1986—1990 wymaga zmian w strukturze źródeł finansowania. Generalnie będą one polegały na zmniejszeniu udziału dotacji z budżetu oraz kredytu. Przewiduje się, że udział dotacji w skali pięcioletnia wyniesie około 19%, a kredytu bankowego ok. 30%.

W strukturze inwestycji według szczebla podejmowania decyzji zaznaczą się w ciągu pięcioletnia korzystne zmiany, polegające na zwiększeniu do około 47% udziału inwestycji przedsiębiorstw i zmniejszeniu z 11% do około 7% udziału inwestycji centralnych. Udziały inwestycji władz terenowych i spółdzielczego budownictwa mieszkaniowego ukształtują się na tym samym poziomie po około 10%. Udział inwestycji gospodarki nie uspołecznionej wyniesie około 17%.”

w rozdziale 8 — Polityka współpracy gospodarczej z zagranicą:

w akapicie drugim pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) wzrost w pięcioleciu eksportu o około 32% i importu o około 38%.”;

rozdział 9 — Polityka finansowa otrzymuje brzmienie:

„1. Polityka finansowa państwa będzie się koncentrować na:

- zwiększeniu skuteczności oddziaływania finansów na efektywność gospodarki,
- przywracaniu globalnej równowagi gospodarczej,
- poprawie równowagi zewnętrznej,
- stymulowaniu założonych zmian w strukturze gospodarki, przede wszystkim zaś na stworzeniu warunków umożliwiających przyspieszenie rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, budownictwa mieszkaniowego oraz ochrony środowiska naturalnego.

2. Fundamentalnej przebudowie w latach 1989 i 1990 ulegnie system finansowy przedsiębiorstw państwowych. Przedsiębiorstwa będą przekształcane w spółki z udziałem Skarbu Państwa. Nastąpi zmiana funduszy przedsiębiorstw poprzez przekształcenie dotychczasowych funduszy w fundusz założycielski i fundusz przedsiębiorstwa. Fundusz założycielski odpowiadać będzie wkładowi Skarbu Państwa w majątek przedsiębiorstw. Z tego tytułu przedsiębiorstwa będą zobowiązane do opłacania dywidendy na rzecz Skarbu Państwa. Zniesione zostaną fundusze tworzone w ciężar kosztów działalności, z wyjątkiem funduszy: szkód górniczych i rekultywacji oraz socjalnego i mieszkaniowego.

Środki na finansowanie inwestycji przedsiębiorstw będą mogły pochodzić z: funduszy przedsiębiorstw, środków pieniężnych uzyskanych w drodze emisji obligacji lub przez zaciągnięcie bankowego kredytu inwestycyjnego, a także w uzasadnionych przypadkach z funduszu założycielskiego lub należnych Skarbowi Państwa dywidend. Dotacje z budżetu na finansowanie inwestycji będą zwiększały fundusz założycielski.

W ten sposób ujednoczony zostanie system finansowy wszystkich podmiotów gospodarczych posiadających osobowość prawną.

3. Zmiany w zasadach opodatkowania działalności gospodarczej będą również zmierzać do praktycznej realizacji zasady równorzędnych i stabilnych warunków funkcjonowania i rozwoju wszystkich podmiotów gospodarczych. W pierwszym etapie ujednoczony zostanie system opodatkowania jednostek gospodarczych posiadających osobowość prawną. W tym zakresie podstawowe znaczenie będą mieć regulacje dotyczące podatku dochodowego. Przedmiotem opodatkowania tym podatkiem będzie różnica między sumą osiągniętych w danym roku przychodów a poniesionymi wydatkami, z wyjątkiem tych, które zostaną ustawowo określone jako nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów. Podstawę obliczenia podatku stanowić będzie dochód osiągnięty w roku podatkowym po odliczeniu od niego:

- połowy wydatków na budowę, rozbudowę i modernizację budynków i budowli oraz na zakup maszyn i urządzeń związanych z preferowanymi dziedzinami rozwoju gospodarki,
- wydatków na modernizację technik wytwarzania przynoszących zmniejszenie zużycia energii,
- wydatków na zakup osiągnięć naukowych i technicznych, a także na zakup maszyn i urządzeń służących wdrażaniu tych osiągnięć,
- wydatków na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska,
- darowizn na cele społecznie użyteczne (w wysokości nie przekraczającej 10% dochodów).

Podatek dochodowy wynosić będzie maksymalnie 40% podstawy opodatkowania.

Ujednoczony zostanie podatek obrotowy poprzez znaczne ograniczenie liczby obowiązujących stawek tego podatku i uwzględnienie w tych nowych stawkach wpłat na Fundusz Obsługi Zadłużenia Zagranicznego. Przewiduje się różne stawki podatku obrotowego dla działalności produkcyjnej i usługowej.

Ujednoczone zostaną zasady poboru innych, wliczanych w ciężar kosztów, podatków i opłat od osób prawnych, tj. podatku od płac, podatku od nieruchomości, opłat skarbowych oraz świadczeń na fundusz gminny i fundusz miejski.

W latach 1989 i 1990 zlikwidowany zostanie podatek od ponadnormatywnych wypłat wynagrodzeń, natomiast wypłaty wynagrodzeń zaliczanych w ciężar kosztów, przekraczających dopuszczalny próg wzrostu, będą powiększać podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym.

4. Podstawowym celem polityki budżetowej będzie dążenie do zminimalizowania stanu nierównowagi budżetu państwa, co będzie wspomagać procesy wyhamowania tempa inflacji oraz umacniania pieniądza. Budżet nabierze charakteru faktycznie aktywnego instrumentu polityki finansowej państwa, co powinno wyrażać się w dostosowywaniu strony rzeczowej realizacji planu do wydolności budżetu.

Ograniczeniu ulegnie redystrybucyjna funkcja budżetu, przede wszystkim w wyniku:

- zahamowania wzrostu dotacji, m.in. przez rozszerzenie stosowania jednolitych przedmiotowych stawek dotacji,
- wprowadzenia zasady, że ponadstandardowy poziom świadczeń powinien być w większym stopniu opłacany przez korzystających z usług,
- zmniejszenia udziału budżetu w finansowaniu inwestycji centralnych.

Reforma systemu budżetowego powinna:

- zwiększyć samodzielność dysponentów kredytów budżetowych i ułatwić funkcjonowanie sfery usług niematerialnych,
- umożliwić przejście jednostek budżetowych, realizujących dochody własne, na samofinansowanie w formie zakładów budżetowych,
- zwiększyć swobodę jednostek w zakresie podejmowania odpłatnej działalności gospodarczej,
- zwiększyć samodzielność rad narodowych przez podział budżetu państwa na odrębne budżety komunalne oraz budżety terenowe i budżet centralny.

Ograniczeniu ulegnie liczba funduszy pozabudżetowych, których decydującym źródłem zasilania są dotacje z budżetu. Fundusze powinny przejmować wydatki budżetowe, jeśli ich charakter odpowiada ustawowemu przeznaczeniu funduszu.

5. Sprawą kluczową jest racjonalne kształtowanie podaży pieniądza, tak aby nie dopuścić do nadmiernej emisji, ponieważ trudny dostęp do pieniądza dla wszystkich podmiotów kreujących popyt jest warunkiem powodzenia urynkwienia gospodarki bez niszczącej ją inflacji. W tym celu przyjęta zostanie zasada, że dynamika podaży pieniądza kreowanego przez system bankowy będzie niższa od tempa wzrostu dochodu narodowego podzielonego w cenach bieżących.

Polityka pieniężno-kredytowa będzie ukierunkowana na poprawę efektywności poprzez stosowanie jednolitych zasad polityki kredytowej wobec wszystkich podmiotów gospodarczych. W polityce kredytowej banki będą się kierować głównie kryterium efektywności gospodarowania poprzez:

- stosowanie, przy ocenie zdolności kredytowej, kryterium płynności finansowej. Podmioty gospodarcze, które nie wywiązują się terminowo ze swych zobowiązań pieniężnych wobec wierzycieli, oraz podmioty, w których występuje trwale zamrożenie środków w przeterminowanych należnościach, nie będą traktowane jako wiarygodni kredytobiorcy;
- udzielanie kredytów w pierwszej kolejności na realizację zadań gwarantujących osiągnięcie w krótkim czasie efektów ekonomicznych i w rezultacie szybką spłatę kredytu.

Banki będą prowadzić działania w kierunku urealniania oprocentowania lokat i kredytów, stosując zmienną stopę procentową, uwzględniającą ruch cen. Oprocentowanie środków gromadzonych w bankach będzie zróżnicowane w zależności od czasu, na jaki jest wkład wnoszony, przy czym oprocentowanie środków płatnych na każde żądanie będzie niższe od oprocentowania wkładów terminowych, co powinno skłaniać podmioty gospodarcze i ludność do racjonalnej, oszczędnej gospodarki posiadanymi zasobami pieniężnymi.

Tworzone będą warunki do konkurencji między bankami depozytowo-kredytowymi. Zniesione zostaną ograniczenia administracyjne i podziały przedmiotowo-podmiotowe oraz terytorialne w działalności banków. Finansowanie przedsięwzięć przekraczających zdolność kredytową poszczególnych banków będzie prowadzone poprzez zawieranie przez banki porozumień w formie konsorcjum.

6. Jednym z głównych problemów i ograniczeń rozwoju gospodarczego Polski jest zadłużenie zagraniczne, a ściślej koszty obsługi tego zadłużenia. Jego skala jest tak wielka, że przewyższanie problemów z nim związanych wymaga działań długofalowych. Niezbędne jest wypracowanie określonych zasad współdziałania z wierzycielami w celu ukształtowania odpowiednich, zewnętrznych warunków dla obsługi zadłużenia. Jednym z zasadniczych czynników przewyższania ograniczeń wynikających z zadłużenia jest dynamizacja eksportu. Istnieje konieczność wypracowania zwiększającej się nadwyżki bilansu handlowego stanowiącego podstawowe źródło finansowania kosztów

obsługi zadłużenia. Niezbędne jest także poszukiwanie nowych źródeł dochodów dewizowych poprzez aktywizację form przyciągania kapitału zagranicznego do kraju. Problem obsługi zadłużenia, oprócz strony dewizowej, to kwestia znalezienia wewnętrznych źródeł pokrycia wydatków na ten cel. Fundusz Obsługi Zadłużenia Zagranicznego będzie finansowany z dochodów budżetu państwa.";

w rozdziale 11 — Cele społeczne i sposoby ich realizacji:

- 1) w ust. 1 — Polityka rozwoju konsumpcji i rynek wewnętrzny:

- a) akapity pierwszy, drugi, trzeci, czwarty i piąty otrzymują brzmienie:

„Przewiduje się, że w latach 1986—1990 średnioroczny wzrost spożycia przez ludność dóbr materialnych i usług niematerialnych wyniesie 3,4% (licząc na mieszkańca).

W ciągu pięciolecia nastąpią zmiany w poziomie i strukturze wyżywienia, polegające na zwiększeniu ilości i asortymentu oferowanej żywności oraz poprawie funkcjonowania rynku. Ocenia się, że spożycie mięsa i podrobów w 1990 r. ukształtuje się w granicach 67 kg (licząc na mieszkańca) wobec 60,2 kg w 1985 r. W pozostałych grupach artykułów żywnościowych poziom produkcji i dostaw będzie lepiej dostosowany do potrzeb rynku zarówno przez wzrost podaży, jak i jakości wyrobów. Obok zwiększenia podaży podstawowych grup towarowych nastąpi wzbogacenie oferty asortymentowej, zwłaszcza w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, koncentratów, przypraw i używek oraz napojów bezalkoholowych.

Osiągnięcie zamierzonej poprawy wyżywienia powinno następować wraz z procesami wdrażania reformy systemu ekonomiczno-finansowego gospodarki żywnościowej, stwarzającej warunki rozwoju przedsiębiorczości i konkurencji w obrocie i przetwórstwie, a tym samym wzrost podaży, przy jednoczesnym wykorzystaniu aktywnej polityki cen.

Przewiduje się, że w globalnym spożyciu wzrośnie udział wydatków na towary nieżywnościowe i usługi. Dostawy rynkowe wielu artykułów będą wyższe od przeciętnego wzrostu spożycia z dochodów osobistych ludności. Do tej grupy artykułów należy zaliczyć wyroby przemysłu lekkiego, takie jak okrycia i ubiory, bielizna osobista, obuwie, oraz wyroby przemysłu elektromaszynowego będące nośnikami najnowszej techniki (osprzęt elektroniczny, audiowizualny itd.).

Ocenia się, że podaż towarów na zaopatrzenie rynku wzrośnie w granicach 26%, w tym towarów nieżywnościowych o 31%.

- b) w akapicie szóstym wyrazy „w granicach 5,5%” zastępuje się wyrazami „ok. 6%”, a liczbę „6” zastępuje się liczbą „8”;
- c) w akapicie ósmym na końcu kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „obejmujące w szczególności rozwój agencji”;

- 2) w ust. 2 — Polityka kształtowania dochodów:

- a) w akapicie szóstym w tiret pierwszym skreśla się wyraz „częściowej”;

- b) akapit siódmy otrzymuje brzmienie:
 „W jednostkach sfery budżetowej wynagrodzenia będą kształtowane w odpowiedniej relacji do wynagrodzeń w sferze produkcji materialnej.”.
- c) akapit trzynasty w brzmieniu: „Ochronie podlegać będą realne wartości zasiłków rodzinnych w rodzinach o najniższych dochodach” skreśla się.
- 3) w ust. 3 — Polityka cen:
- a) w akapicie pierwszym:
 — w tiret pierwszym wyrazy „do poziomu poniżej 10%” skreśla się,
 — w tiret drugim wyraz „stworzenia” zastępuje się wyrazem „tworzenia”,
 — w tiret trzecim wyraz „zlikwidowania” zastępuje się wyrazem „likwidowania”.
- b) w akapicie drugim:
 — pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:
 „3) doskonalony będzie system udzielania dotacji poprzez wprowadzanie jednolitych dotacji kwotowych w miejsce dotacji procentowych. Ograniczeniu ulegnie zakres udzielanych dotacji podmiotowych,
 4) dotacje utrzymane zostaną jedynie w stosunku do dóbr i usług o ważnym społecznym znaczeniu, w odniesieniu do których kształtowany poziom cen nie zapewni producentom środków na samofinansowanie.”,
 — pkt 5 skreśla się.
- c) akapity trzeci i czwarty skreśla się.
- 4) w ust. 4 — Polityka mieszkaniowa:
- a) akapit drugi otrzymuje brzmienie:
 „W celu powstrzymania procesu dekapitalizacji istniejącej substancji mieszkaniowej, a także poprawy jej standardu, zakłada się objęcie remontami około 1.400 tys. mieszkań, tj. o ponad 130% więcej niż w ubiegłym 5-leciu. Na modernizację i remonty zostaną zapewnione niezbędne środki materiałowe oraz środki budżetowe i kredyty dla ludności.”.
- b) w akapicie piątym wyrazy „1050—1150 tys.” zastępuje się wyrazami „1000—1050 tys.”.
- c) akapit dziesiąty otrzymuje brzmienie:
 „Będą tworzone warunki dla wzrostu efektywności budownictwa przede wszystkim przez modernizację i rozbudowę przemysłu wytwarzającego materiały i wyroby dla budownictwa, pozyskiwanie i zbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz powiększanie mocy wykonawczych w budownictwie.”.
- 5) w ust. 5 — Polityka rozwoju gospodarki komunalnej:
- a) akapity drugi i trzeci otrzymują brzmienie:
 „Ocenia się, że przyrost zdolności produkcyjnych wodociągów wyniesie około 2 mln m³ na dobę, a przepustowość komunalnych oczyszczalni ścieków zwiększy się o 1,2 mln m³ na dobę. Przewiduje się, że ścieki odprowadzane do kanalizacji miejskiej w 1990 r. zwiększą się o około 6% w porównaniu z rokiem 1985, a ścieki oczyszczane o około 24%. W rezultacie odsetek ludności miejskiej korzystającej z wodociągów zwiększy się z 88,8% w 1985 r. do 90,4% w 1990 r., a z kanalizacji miejskiej z 79,7% w 1985 r. do 81,7% w 1990 r.”.
- W efekcie realizacji w pięcioleciu 1986—1990 dużych systemów wodociągowych przewiduje się uzyskanie poprawy zaopatrzenia w wodę na obszarze aglomeracji katowickiej, m.st. Warszawy, m. Krakowa, Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego oraz w województwie wałbrzyskim.”.
- b) w akapicie piątym zdanie drugie i trzecie otrzymują brzmienie:
 „Ilość energii cieplnej dostarczanej na cele komunalno-bytowe wzrośnie o 12,9%. W latach 1986—1990 w energetyce zawodowej może być rozpoczęta budowa 8 nowych elektrociepłowni w: Cdańsku, Kielcach, Bydgoszczy, Bielsku-Białej, Szczecinie, Zielonej Górze, Krakowie i Chorzowie.”.
- 6) w ust. 6 — Polityka rozwoju oświaty i wychowania:
- a) w akapicie czwartym liczby „120”, „20”, „50,7”, „58,2” zastępuje się liczbami „112”, „28”, „50,2”, „58,5”,
- b) w akapicie piątym liczby „600”, „17,8”, „3” zastępuje się liczbami „515”, „15,9”, „2”, a wyrazy „pozwoli w 1990 r. w skali kraju utrzymać współczynnik zmienności na poziomie 1,18” zastępuje się wyrazami „pozwoli jednak poprawić tzw. współczynnik zmienności z 1,18 w 1985 r. do 1,16 w 1990 r.”.
- c) w akapicie szóstym liczbę „380” zastępuje się liczbą „350”, a liczbę „4” zastępuje się liczbą „1,5”,
- d) w akapicie dziesiątym liczby „72,2”, „345,7”, „20,8” zastępuje się liczbami „76,6”, „348,6”, „12,5”.
- 7) w ust. 7 — Polityka ochrony zdrowia:
- a) akapity drugi i piąty otrzymują brzmienie:
 „Zostaną wybudowane i oddane do użytku nowe szpitale na co najmniej 16 tys. łóżek. W rezultacie liczba łóżek szpitalnych wyniesie w 1990 r. 221 tys., co stanowi na 10 tys. mieszkańców 57,7 łóżek w porównaniu z 56,4 w 1985 r. Wzrośnie o ok. 370 liczba przychodni i ośrodków zdrowia, a liczba miejsc w żłobkach zwiększy się do 1990 r. o ok. 8 tys.”.
- „W latach 1986—1990 liczba lekarzy medycyny wzrośnie z 73,2 tys. do 84,4 tys., lekarzy dentystów z 17,4 tys. do 18,4 tys., pielęgniarek ze 179,7 tys. do 212 tys.”.
- b) w akapicie siódmym wyrazy „ok. 9 tys.” zastępuje się wyrazami „ok. 4,5 tys.”.
- 8) w ust. 9 — Polityka rozwoju kultury:
- a) akapity czwarty i piąty otrzymują brzmienie:
 „Liczba bibliotek publicznych i ich filii wzrośnie o około 685 jednostek, a liczba domów i ośrodków kultury zwiększy się do poziomu około 3.300 placówek.”.
- Za podstawowe zadanie uznaje się rozwój bazy poligraficznej. Będzie on polegał na modernizacji i rozbudowie istniejących drukarni, wspieranych inwestycjami odtworzeniowymi. Dążyć się będzie do systematycznego wzrostu nakładów książek i broszur.”.
- b) akapit siódmy skreśla się.

- c) w akapicie dziewiątym w zdaniu pierwszym wyrazy „z których część służąca opracowywaniu zbiorów i ich udostępnianiu, wraz z czytelnią, zostaną przekazana do eksploatacji do 1990 r.” skreśla się,
- d) w akapicie dziesiątym w zdaniu pierwszym wyrazy w nawiasie otrzymują brzmienie: „(przeznacza się na Fundusz Rozwoju Kultury następujące stawki odpisów z podatku od plac w gospodarce społecznej: 1987 — 14,0%, 1988—1990 — 14,5%)”,
- 9) w ust. 11 — Polityka ochrony i kształtowania środowiska, gospodarka wodna, w pkt 2 — Gospodarka wodna, akapit trzeci otrzymuje brzmienie:

„W okresie pięcioletnia 1986—1990 zostanie zakończona, realizowana jako inwestycja centralna, budowa I etapu «Wodociągu Północnego» dla m.st. Warszawy, a także — realizowanych w planach terytorialnych: systemu «Wielka Woda» dla Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego oraz I etapu wodociągu «Sudety» w województwie wrocławskim. Podjęta będzie budowa zbiornika wodnego «Świnna Poręba» na rz. Skawie, związanego także z zaopatrzeniem w wodę Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, a w miarę powstających możliwości inwestycyjnych, zbiornika «Rzymówka» na rz. Kaczawie oraz II etapu «Wodociągu Północnego» dla m.st. Warszawy. Ponadto w ramach planowanych nakładów na inwestycje jednostek budżetowych resortu ochrony środowiska

i zasobów naturalnych przewiduje się rozpoczęcie budowy zbiorników: «Sosnowka» na rzece Czerwonce, «Włóry» na rzece Świślinie, «Oleśniki» na rzece Wieprz oraz zbiorników kojarzonych z eksploatacją kruszywa: «Kozielno», «Kamieniec Żąbkowski», «Topola» na rzece Nysie Kłodzkiej oraz «Racibórz» na Odrze, a także stopnia wodnego «Malczyce» na Odrze.”

W części II

SZCZEGÓŁOWE USTALENIA PLANU

w rozdziale 1 — Inwestycje centralne:

- 1) w ust. 1 — Zasady kreowania, zdanie ostatnie otrzymuje brzmienie:
„W kolejnych centralnych planach rocznych w miarę powstających możliwości Rada Ministrów będzie włączać do inwestycji centralnych nowe przedsięwzięcia, głównie w obszarze gospodarki żywnościowej i ochrony środowiska.”,
- 2) w ust. 2 — Wykaz inwestycji centralnych:
  - a) akapit pierwszy skreśla się,
  - b) w akapicie drugim liczbę „1.767” zastępuje się liczbą „1.300”, a liczbę „1.100” zastępuje się liczbą „800”,
  - c) tablica w akapicie trzecim otrzymuje następujące brzmienie:

„INWESTYCJE ROZPOCZĘTE DO 1988 R.

Lp.	Nazwa inwestycji	Przyrost zdolności produkcyjnych (usługowych)			Termin zakończenia (rok)	Wartość kosztorysowa (ceny 1984 r.) mld zł
		nazwa wyrobu	jednostka miary	ogółem		
1	2	3	4	5	6	7
1	Kopalnia Węgla Kamiennego XXX-lecia PRL — pole Warszowice	węgiel koksowy	mld t/r	1,8	1996	22,1
2	Kopalnia Węgla Kamiennego „Krupiński,,	węgiel koksowy	„	3,6	1989	22,8
3	Kopalnia Węgla Kamiennego „Morcinek”	węgiel koksowy	„	1,8	1992	38,6
4	Kopalnia Węgla Kamiennego „Budryk”	węgiel koksowy	„	6,0	2000	69,1
5	Kopalnia Węgla Kamiennego „Czczott”	węgiel energetyczny	„	7,2	1991	49,3
6	Kopalnia Węgla Kamiennego „Bogdanka K-1” Kopalnia Węgla Brunatnego „Belchatów”	węgiel energetyczny	„	2,4	1992	47,7
7	— budowa odkrywki Belchatów	węgiel brunatny	„	38,5	1990	134,2
8	— budowa odkrywki Szczerców	węgiel brunatny	„	12,0	2002	185,3
9	Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin”	węgiel brunatny	„	6,0	1990	14,5
10	Układ przesyłowy dla importu gazu ziemnego z ZSRR z rejonu Brzeźcia, łącznie z tłocznia w Hołowczycach	rurociąg	km	310	1992	22,5
11	Elektrownia „Belchatów”	przepustowość	mld Nm ³ /r	6,0		
12	Elektrownia „Opole”	moc elektryczna	MW	4320	1992	208,5
13	Elektrownia Jądrowa „Żarnowiec” — I etap	moc elektryczna	MW	2160	1997	159,5
14	Elektrownia „Polaniec” Elektrownia „Stalowa Wola”	moc elektryczna	MW	930	1995	155,7
15	— rozbudowa elektrowni dla potrzeb ciepłej wody dla kopalni siarki	moc elektryczna	MW	1600	1987	29,4
16	— budowa kotła WP 120	moc cieplna	MW	220	1987	4,3
17	Elektrociepłownia „Kawęczyn”	moc cieplna	MW	140	1986	1,6
18	Elektrociepłownia „Katowice-Dąbrowka”	moc cieplna	MW	740	1990	17,6
		moc cieplna	MW	510	1991	12,8

1	2	3	4	5	6	7
	Stacje wysokiego napięcia:					
19	— Widelka	stacja 750 kV	MVA	2502	1988	5,5
		stacja 400 kV	MVA	250		
20	— Tarnów III	pola 400 kV	szt.	2	1986	0,4
		pola 110 kV	szt.	3		
21	— Tucznawa III etap	pola 400 kV	szt.	2	1986	0,2
22	— Ostrów Świętokrzyski	stacja transform.	MVA	250	1987	0,2
23	— Krosno—Iskrzynia	stacja transform.	MVA	250	1991	1,2
24	— Płock II zad. 2	pola 400 kV	szt.	5	1986	0,3
25	— Płock II zad. 3	stacja transform.	MVA	250	1988	0,4
26	— Rokitnica	stacja transform.	MVA	500	1991	1,7
27	— Grudziądz—Węgrowo z wyprowadzeniem linii 400 kV	stacja transform.	MVA	500	1989	1,2
	Grudziądz—Węgrowo	linia	km	1		
28	— Trębaczew	stacja transform.	MVA	500	1990	1,0
29	— Mościska	stacja transform.	MVA	250	1992	1,8
30	— Żarnowiec	stacja transform.	MVA	250	1991	1,4
31	— Wierna Rzeka k. Kiele	stacja transform.	MVA	750	1991	1,5
32	— Olsztyn Małki	stacja transform.	MVA	330	1991	1,2
33	— Czarna (Lubin)	stacja transform.	MVA	500	1989	0,5
	Linie wysokiego napięcia:					
34	— Widelka—Tarnów	linia 400 kV	km	99	1986	1,8
35	— ZSRR—Widelka	linia 400 kV	km	114	1986	3,8
36	— Skawina—Tarnów	linia 400 kV	km	189	1986	2,0
37	— Byczyna—Tucznawa	linia 400 kV	km	33	1986	0,8
38	— Byczyna—Skawina	linia 400 kV	km	107	1986	1,4
39	— Rogowiec—Łódź	linia 400 kV	km	71	1987	1,4
40	— Krajnik—granica NRD	linia 400 kV	ksu	12	1987	0,4
41	— Płock—Łódź	linia 400 kV	km	135	1988	2,0
42	— Pasikurowice—Dobrzeń—Trębaczew	linia 400 kV	km	108	1988	1,3
43	— Mikulowa—Pasikurowice—St. Czarna k. Lubina	linia 400 kV	km	66	1988	1,1
44	— Kampina—Oltarzew	linia 400 kV	km	49	1988	0,9
45	— Rogowiec—Trębaczew—Miedzno	linia 400 kV	km	70	1990	2,0
46	— Widelka—Krosno	linia 400 kV	km	68	1990	1,4
47	— Polaniec—Kielce	linia 400 kV	km	121	1990	1,6
48	Zakład koksowniczy w Hucie „Katowice”	koks metalurgiczny	tys. t/r	3040	1989	107,2
		gaz koksowniczy	mln Nm ³ /r	880		
49	Zakłady Metalurgiczne „Ursus” w Lublinie	odlewy żelwne	tys. t/r	63	1990	34,6
50	Zakłady Mechaniczne „Ursus” w Warszawie	ciągnik rolniczy	tys. szt./r	85	1993	106,2
		w tym licencyjny		75		
51	Walcownia drobna w Hucie im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim	wyroby walcowane	tys. t/r	660	1987	19,0
52	Wytwórnia nawozów azotowo-fosforowych „Police II”	nawozy NPK	tys. t/r	823	1990	75,8
		(w masie)				
		amoniak	tys. t/r	500		
		mocznik	tys. t/r	400		
		kwas siarkowy	tys. t/r	500		
		kwas fosforowy	tys. t/r	143		
53	Kompleks polichloroku winylu w Zakładach Azotowych „Włocławek”	polichlorek winylu	tys. t/r	200	1992	59,0
		granulat PCW	tys. t/r	30		
54	Wytwórnia antybiotyków w Tarchoninie	antybiotyki	t/r	443	1988	20,6
55	Kopalnia Soli „Siedlec-Moszczenica”	solanka	mln m ³ /r	1,0	1988	5,2
56	Kopalnia Soli „Mogilno”	solanka	mln m ³ /r	5,5	1986	2,6
57	Wytwórnia OXO w Zakładach Azotowych „Kędzierzyn”	alkohole OXO	tys. t/r	133,5	1987	15,2
58	Garbarnia skór miękkich w Bieżanowie	skóry miękkie	tys. m ² /r	2890	1988	7,5
		wtórna skóra	tys. m ² /r	833		
		skóry wet. białe	t/r	5000		
59	Kombinat Celulozowo-Papierniczy w Kwidzynie	papier	tys. t/r	274,0	1990	49,5
		celuloza siarczanowa	tys. t/r	170,0		
		masa półchemiczna	tys. t/r	50,0		
60	Wytwórnia papieru toaletowego w Kwidzynie	papier toaletowy	tys. t/r	24,0	1991	7,5
61	Zakłady Płyt Wiórowych w Żarach	plyty wiórowe	tys. m ³ /r	245,0	1989	7,3
62	Zakłady wełny mineralnej w Malkini	wyroby z wełny mineralnej	tys. m ³ /r	60,0	1988	5,6
63	Zakłady wełny mineralnej w Cigacicach	wyroby z wełny mineralnej	tys. m ³ /r	60,0	1988	6,6

1	2	3	4	5	6	7
64	Zakłady płyt i kaset „Polskie Nagrania” w Warszawie	płyty gramofonowe kasety magnetofonowe	mln szt./r mln szt./r	15 7	1990	3,2
65	Zakłady Graficzne w Gdańsku	wideokasety koloroodbitki książkowe i akcydensowe	mln szt./r mln szt./r	3 640	1986	1,3
66	Cukrownia w Głinojecku	cukier	tys. t/r	67,0	1986	9,9
67	Elewatory zbożowe w: — Gądkach	pojemność	tys. t	50,0	1989	2,4
68	— Lubyczy Królewskiej	pojemność	tys. t	50,0	1990	2,2
69	— Malborku	pojemność	tys. t	50,0	1990	2,4
70	— Kępnie	pojemność	tys. t	50,0	1990	2,3
71	— Oleśnicy	pojemność	tys. t	25,5	1989	1,0
72	— Ząbkowicach Śląskich	pojemność	tys. t	25,5	1989	0,8
73	— Brzegu	pojemność	tys. t	22,0	1990	1,1
74	— Koronowie	pojemność	tys. t	50,0	1990	1,8
75	— Strzelcach Krajeńskich	pojemność	tys. t	50,0	1989	2,0
76	— Krasnymstawie	pojemność	tys. t	50,0	1990	2,1
77	— Lasocicach	pojemność	tys. t	50,0	1990	2,5
78	— Golańczy	pojemność	tys. t	50,0	1989	1,7
79	— Włocławku	pojemność	tys. t	50,0	1990	1,8
80	— Bielsku Podlaskim	pojemność	tys. t	25,0	1990	1,9
81	— Krzystkowicach	pojemność	tys. t	25,5	1990	1,2
82	— Rzeszowie-Zależu	pojemność	tys. t	25,5	1991	1,5
83	— Proboszczewicach	pojemność	tys. t	50,0	1991	2,1
84	— Chojnic	pojemność	tys. t	50,0	1992	1,7
85	Budowa chłodni i zakładów przetwórstwa w Krakowie	pojemność ubój wędliny i konserwy	tys. m ³ tys. t/r tys. t/r	60,0 60,0 26,0	1992	22,2
86	Biblioteka Narodowa w Warszawie	woluminy	mln szt.	5,0	1991	4,6
87	Centrum Onkologii w Warszawie	łóżka	. szt.	700	1992	14,6
88	Zbiornik wodny „Dobczyce” na rzece Rabcie	pojemność	mln m ³	127	1986	5,7
89	Zbiornik wodny „Mietków” na rzece Bystrzycy	pojemność	mln m ³	70	1986	3,4
90	Zbiornik wodny „Dobromierz” na rzece Strzegomce	pojemność	mln m ³	12	1986	2,0
91	Zbiornik wodny „Świnna Poręba” na rzece Skawie	pojemność	mln m ³	161	1996	53,0
92	Zespół zbiorników wodnych „Czorsztyn—Nidzica—Sromowce Wyżne” na rzece Dunajcu	pojemność	mln m ³	240	1991	20,0
93	Zbiornik wodny „Klimkówka” na rzece Ropie	pojemność	mln m ³	44	1990	4,5
94	Zbiornik wodny „Jezioro” na rzece Warcie	pojemność	mln m ³	203	1991	11,4
95	Zbiornik wodny „Bukówka” na rzece Bóbr	pojemność	mln m ³	17	1989	2,2
96	Wodociąg Północny w Warszawie etap I	woda pitna	tys. m ³ /d	300	1987	9,4
97	etap II	woda pitna	tys. m ³ /d	300	1996	21,6
98	Wodociąg „Dzieckowice”	woda pitna	tys. m ³ /d	345	1991	42,2
99	Wodociąg „Raba II”	woda pitna	tys. m ³ /d	173	1991	14,8
100	Metro w Warszawie	linia metra stacje	km szt.	23,1 23	1996	114,1
101	Oczyszczalnia ścieków „Czajka” w Warszawie	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	400	1989	6,4
102	Oczyszczalnia ścieków „Klimzowiec” w Chorzowie	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	109	1991	2,7
103	Oczyszczalnia ścieków „Radocha” w Sosnowcu	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	217	1993	6,0
104	Oczyszczalnia ścieków „Centrum” w Siemianowicach	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	147	1991	3,6
105	Oczyszczalnia ścieków w Łodzi I etap — zad. 1	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	90	1987	1,8
106	— zad. 2 i 3	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	390	1994	9,9
107	Oczyszczalnia ścieków „Hajdów” w Lublinie I etap	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	165	1989	5,3
108	Oczyszczalnia ścieków w Gdyni—Dębogórze I etap	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	86	1990	4,8
109	Oczyszczalnia ścieków w Elblągu — I etap	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	68	1986	0,6
110	— II etap	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	68	1990	0,9
111	Instytut Energii Atomowej w Otwocku-Świerku (modernizacja bazy technicznej Ośrodka Reaktorów i Produkcji Izotopów)	x	x	x	1991	5,7
112	Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej (rozbudowa zaplecza na potrzeby Państwowego Dozoru Bezpieczeństwa Jądrowego i Ochrony Radiologicznej)	x	x	x	1991	0,7”

d) dodaje się nową tablicę w brzmieniu:

„INWESTYCJE, KTÓRE MOGĄ BYĆ REALIZOWANE W LATACH 1989 I 1990

Lp.	Nazwa inwestycji	Przyrosty zdolności produkcyjnych (usługowych)			Termin zakończenia (rok)	Wartość kosztorysowa (ceny 1984 r.) mld zł
		nazwa wyrobu	jednostka miary	ogółem		
1	2	3	4	5	6	7
1	Elektrownia „Młoty”	moc elektryczna	MW	750	1998	58,4
2	Elektrownia Jądrowa „Żarnowiec” II etap	moc elektryczna	MW	930	1995	115,7
	Stacje wysokich napięć:					
3	— Narew	stacja transform.	MVA	250	1992	3,1
4	— Ostrów-Wschód	stacja transform.	MVA	250	1991	0,8
5	— Gdańsk-Leźno	stacja transform.	MVA	500	1993	1,7
6	— Koszalin-Dunowo	pola	szt.	2	1991	0,2
7	— Byczyna	stacja transform.	MVA	1000	1992	3,1
8	— Tucznowa	stacja transform.	MVA	250	1990	0,3
9	— Studzionka	stacja transform.	MVA	500	1995	2,0
10	— Garaszewo	stacja transform.	MVA	250	1992	3,0
11	— Olsztyn	stacja transform.	MVA	500	1992	1,8
12	— Pasikowice	pole	szt.	1	1992	0,3
	Linie wysokich napięć:					
13	— Żarnowiec—Gdańsk—Błonia	linia energetyczna	km	82	1991	1,5
14	— Gdańsk—Błonia—Olsztyn—Mątki	linia energetyczna	km	134	1992	3,7
15	— Miłosna—Białystok	linia energetyczna	km	173	1992	3,4
16	— Dobrzeń—Wielopole	dwutorowa linia energetyczna	km	105	1992	2,8
17	— Plewiska—Ociąg	linia energetyczna	km	130	1992	3,1
18	Wytwórnia materiałów szewnych w Poznańskich Zakładach Farmaceutycznych „Polfa”	nici szewne „Dexon”	mln mb	12,3	1993	6,3
19	Zakłady Graficzne im. M. Kasprzaka w Poznaniu	książki	mln egz.	29	1995	5,1
20	Chłodnia składowa w Łodzi	pojemność	tys. m ³	50	1992	5,4
21	Chłodnia składowa w Szczecinie	pojemność	tys. m ³	50	1992	5,6
22	Chłodnia składowa w Warszawie	pojemność	tys. m ³	25	1993	1,4
23	Zakłady Przemysłu Tłuszczowego w Szamotułach	przerób nasion oleistych	tys. t/r	150	1991	18,3
24	Zakłady Przemysłu Tłuszczowego w Grajewie	margaryna	tys. t/r	50		
		przerób nasion oleistych	tys. t/r	150	1993	20,8
		margaryna	tys. t/r	25		
25	Wytwórnia lizyny we Wschowie	lizyna	tys. t/r	5	1993	11,1
26	Wytwórnia kwasu cytrynowego w Krasnymstawie	kwas cytrynowy	t/r	5500	1992	5,5
	Elewator zbożowy w:					
27	— Jawerze	pojemność	tys. t	50	1992	2,5
28	— Dobrym Mieście	pojemność	tys. t	50	1992	2,1
29	— Toruniu	pojemność	tys. t	25	1992	2,0
30	— Chmielowie	pojemność	tys. t	25	1992	1,1
31	— Prudniku (wraz z młynem)	pojemność	tys. t	31	1992	2,4
		przemiał	t/d	100		
32	— Mietkowie—Oleśnicy	pojemność	tys. t	47	1991	1,0
33	— Ciechanowie	pojemność	tys. t	25	1993	1,6
34	— Dzierżeniowie	pojemność	tys. t	50	1994	2,6
35	— Koninie	pojemność	tys. t	17	1992	1,3
36	— Kędzierzyn-Koźlu (wraz z młynem i piekarnią)	pojemność	tys. t	37	1994	6,3
		przemiał	t/d	300		
37	— Stożnem	pojemność	tys. t	25	1993	1,6
38	Zbiornik wodny „Rzymówka” na rzece Kaczawie	pojemność	mln m ³	58	2001	25,8
39	Zbiornik wodny „Oleśniki” na rzece Wieprz	pojemność	mln m ³	68	1999	15,9
40	Wodociąg dla Poznania	woda pitna	mln m ³	68	1999	15,9
			tys. m ³ /d	220	1993	16,0
41	Oczyszczalnia ścieków Gdańsk-Wschód	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	180	1994	10,3
42	Oczyszczalnia ścieków Gdynia-Dębogórze — II etap	oczyszczanie ścieków	tys. m ³ /d	86	1995	4,4”

e) akapit czwarty, pod tablicą, skreśla się,

3) ust. 3 — Efekty inwestycyjne w latach 1986—1990 otrzymuje brzmienie:

3 W wyniku realizacji inwestycji centralnych zostaną uzyskane w latach 1986—1990 następujące efekty produkcyjne i usługowe:

1) węgiel energetyczny	mln t/r	8,0
2) węgiel koksowy	mln t/r	4,2
3) węgiel brunatny	mln t/r	21,2
4) moc elektryczna	MW	2160
5) moc cieplna	MW	690
6) rurociąg gazowy dla gazu ziemnego z ZSRR		
— długość	km	140
— przepustowość	mld m ³ /r	4,9
7) koks metalurgiczny	tys. t/r	3040
8) gaz koksowniczy	mln m ³ /r	880
9) wyroby walcowane	tys. t/r	90
10) nawozy NPK (w masie)	tys. t/r	823
11) kwas fosforowy	tys. t/r	143
12) skóry miękkie	tys. m ³ /r	2890
13) papier do druku i pisania	tys. t/r	66
14) papier pakowy i podłożowy	tys. t/r	40,5
15) papier wielowarstwowy	tys. t/r	91,3
16) płyty wiórowe	tys. m ³ /r	245
17) wełna mineralna	tys. t/r	120
18) przemysł fonograficzny		
— płyty	mln szt/r	15,0
— kasety	mln szt/r	7,0
— wideokasety	mln szt/r	3,0
19) 15 elevatorów o pojemności	tys. t	623
20) 1 chłodnia składowa o pojemności	tys. m ³	60
21) łóżka szpitalne w Centrum Onkologii w Warszawie	szt.	139
22) 6 zbiorników wodnych o pojemności	mln m ³	473
23) 1 ujęcie wody pitnej o zdolności poboru	tys. m ³ /d	300
24) 5 oczyszczalni ścieków	tys. m ³ /d	914"

w rozdziale 2 — Zadania i efekty wynikające z umów międzynarodowych z krajami socjalistycznymi:

1) w ust. 1 — Dostawy towarów i usług pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) gazu ziemnego z ZSRR w latach 1986 i 1987 — 4,1 mld m³, w 1988 r. — 4,4 mld m³, w 1989 r. — 4,9 mld m³, w 1990 r. — 5,3 mld m³ — z tytułu udziału PRL w budowie gazociągu „Orenburg”, gazociągów magistralnych na terenie ZSRR, gazociągu Jamburg — zachodnia granica ZSRR oraz z tytułu udziału ZSRR w budowie obiektów hutniczych w PRL”.

2) w ust. 2 — Wspólne przedsięwzięcia:

a) w zakresie paliw, surowców i materiałów w lp. 4 wyraz „LRB” oraz lp. 6, 7 i 8 skreśla się,

b) w zakresie udziału kredytowego dotyczącego rozwoju zdolności produkcyjnych w pkt 1 — Przedsięwzięcia realizowane przy udziale kredytowym ZSRR — wyrazy „budowa instalacji do produkcji chlorku cyjanuru o zdolności 15 tys. t/r” skreśla się,

c) w zakresie wspólnych przedsiębiorstw w lp. 1 wyrazy:

„— produkcji przekładni śrubowotocznych na bazie rozbudowy zdolności wytwórczych zakładów „Avia” w Warszawie”,

„— Przedsiębiorstwa Produkcji Wyrobów z Ziemniaka w Woskrzenicach Dużych w woj. białkopodlaskim”,

„— przędzalni bawełny”.

skreśla się;

w rozdziale 3 — Środki na realizację planu jednostek sfery budżetowej

1) ust. 1 — Zatrudnienie i wynagrodzenia w sferze budżetowej otrzymuje brzmienie:

„1. Wzrost zatrudnienia w jednostkach sfery budżetowej wyniesie około 240 tys. osób.

W dziale oświata i wychowanie zatrudnienie wzrośnie o ok. 75 tys. osób. Wzrost ten pozwoli na zaspokojenie potrzeb placówek oświaty i wychowania, wynikających ze zwiększonej liczby uczniów.

W dziale ochrona zdrowia i opieka społeczna wzrost zatrudnienia wyniesie ok. 93 tys. osób. co zaspokoi potrzeby związane z oddawaniem do użytku nowych zadań rzeczowych i umożliwi zatrudnienie wszystkich absolwentów szkół medycznych.

W pozostałych działach sfery budżetowej przyrost zatrudnienia wyniesie ok. 72 tys. osób. Nastąpi on głównie w gospodarce mieszkaniowej i komunalnej, usługach komunalnych, kulturze i wypoczynku oraz w instytucjach finansowych i wymiaru sprawiedliwości.

Od 1989 r. zatrudnienie w sferze budżetowej będzie miało charakter informacyjny.

Wynagrodzenia w jednostkach sfery budżetowej będą kształtowane w odpowiedniej relacji do wynagrodzeń w sferze produkcji materialnej.”.

2) ust. 2 — Nakłady inwestycyjne jednostek budżetowych ministerstw otrzymuje brzmienie:

„2. Ustala się, że nakłady inwestycyjne jednostek budżetowych ministerstw wyniosą w pięcioleciu 407 mld zł, przy czym w drugiej połowie tego okresu nastąpi zmniejszenie globalnych rozmiarów inwestycji. W rezultacie w 1990 r. powinny one być określone na poziomie zrealizowanym w 1985 r.

W miarę możliwości zostaną zaspokojone potrzeby rozwojowe resortów: ochrony środowiska i zasobów naturalnych, zdrowia i opieki społecznej, edukacji narodowej oraz Polskiej Akademii Nauk.”.

3) w ust. 3 — Nakłady inwestycyjne władz terenowych:

a) w wierszu drugim liczbę „1.062” zastępuje się liczbą „1.057”,

b) tablicę zawierającą podział nakładów inwestycyjnych na poszczególne województwa skreśla się,

4) ust. 4 — Dochody zasilające dla budżetów terenowych otrzymuje brzmienie:

„4. Poziom dochodów zasilających dla budżetów terenowych oraz stawki procentowe naliczania udziałów w dochodach budżetu centralnego, a także udziały budżetu centralnego w dochodach budżetów wojewódzkich ustala się na lata 1989 i 1990 w ustawach budżetowych.”;

w rozdziale 4 — Centralne programy rozwoju nauki i techniki:

1) w akapicie pierwszym zdanie drugie otrzymuje brzmienie: „W uzasadnionych przypadkach zmiany w tych wykazach będą dokonywane przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów na wniosek Prezydium Komitetu do Spraw Nauki i Postępu Technicznego przy Radzie Ministrów.”

2) w wykazie centralnych programów badań podstawowych w części 1.1. „Centralne programy badań podstawowych wspomagające rozwój gospodarki narodowej w sferze materialnej”:

a) w pkt 3 „Energetyka i technika jądrowa” po lp. 3 dodaje się lp. 4 w brzmieniu:

„4. 02.22 Badanie przemysłowych procesów termodynamicznych”

b) w pkt 10 „Pozostałe kierunki” po lp. 1 dodaje się lp. 1a w brzmieniu:

„1a. 01.02. Wykorzystanie metod matematycznych w technice”

3) w wykazie centralnych programów badań podstawowych w części 1.2. „Centralne programy badań podstawowych z zakresu nauk społecznych i humanistycznych”:

a) lp. 28, 33, 50 i 52 otrzymują brzmienie:

„28. 07.01. Siły napędowe, bariery i zagrożenia rozwoju socjalizmu w Polsce.”

„33. 08.03. Patologia społeczna — etiologia, fenomenologia, profilaktyka, resocjalizacja.”

„50. 10.05. Konsumpcja i rynek w procesach rozwoju gospodarczego.”

„52. 10.07. Funkcjonowanie państwa jako ośrodka sterującego polską gospodarką.”

b) lp. 57 skreśla się,

c) dodaje się nowe lp. 65—68 w brzmieniu:

„65. 08.18. Świadomość polityczna młodzieży oraz jej uwarunkowania.

66. 09.09. Polityka społeczna w PRL.

67. 11.11. Zadłużenie międzynarodowe a rozwój gospodarczy.

68. 11.12. Teoretyczne podstawy oraz społeczne i polityczne uwarunkowania zmian Konstytucji PRL.”

4) w wykazie centralnych programów badawczo-rozwojowych:

a) w pkt 1 „Elektronizacja gospodarki narodowej”:

— skreśla się lp. 11,

— lp. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. 8.13. Budowa krajowej akademickiej sieci komputerowej. Rozwój metod i środków informatycznych w procesach nauczania i badaniach naukowych.”

b) w pkt 3 „Energetyka i technika jądrowa” dodaje się lp. 6, 7 i 8 w brzmieniu:

„6. 5.2. Ciepłownictwo i systemy ciepłownicze

7. 5.3. Energetyka jądrowa

8. 5.10. Bezpieczeństwo jądrowe i ochrona radiologiczna”

c) w pkt 10 „Pozostałe kierunki” lp. 6, 7 i 8 skreśla się;

rozdział 7 — Zadłużenie zagraniczne otrzymuje brzmienie:

„Ustala się, że maksymalna relacja zadłużenia zagranicznego do dochodu narodowego wytworzonego netto może w 1990 r. wynieść około 62%, wobec 50,3% w 1985 r.”

W części III

**SRODKI REALIZACJI POLITYKI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ**

rozdział 1 otrzymuje brzmienie:

„Ogólne zasady pobudzania działalności gospodarczej i poprawy efektywności.

1. Osiągnięcie zadań założonych w npsg na lata 1986—1990 wymagać będzie:

1) przyspieszenia tempa rozwoju dziedzin bezpośrednio wpływających na warunki życia ludności, a więc:

— rolnictwa i gospodarki żywnościowej,

— budownictwa mieszkaniowego,

— ochrony środowiska naturalnego,

2) unowocześnienia struktury gospodarki i zapewnienia jej zdolności do zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim poprzez popieranie wzrostu opłacalnego eksportu, dającego szansę na szerszy udział Polski w wymianie i współpracy międzynarodowej, oraz poprzez szybsze wdrażanie postępu naukowo-technicznego.

2. Warunkiem realizacji tych zamierzeń jest konsekwentne wykorzystywanie mechanizmu rynkowego do alokacji zasobów w gospodarce. Mechanizm ten będzie kontrolowany przez określone instrumenty finansowe i prawne w celu stymulowania, pożądanego z punktu widzenia potrzeb społecznych, kierunku rozwoju gospodarki. Skuteczność oddziaływania mechanizmu rynkowego oraz koordynacyjnej roli instrumentów finansowo-ekonomicznych określonych w planie będzie ulegała zwiększeniu w miarę odzyskiwania równowagi gospodarczej, wewnętrznej i zewnętrznej.

3. Zapoczątkowany z końcem 1987 r. proces zmian w warunkach prowadzenia działalności gospodarczej będzie przyspieszony i umacniany w latach 1989 i 1990. Wdrażane będą nowe rozwiązania systemowe sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości grupowej i indywidualnej oraz zwiększające samorządność, samodzielność i samofinansowanie podmiotów gospodarczych oraz ich odpowiedzialność za uzyskiwane wyniki ekonomiczne.

4. W latach 1989 i 1990 wprowadzona zostanie zasada swobody podejmowania działalności gospodarczej we wszystkich sektorach własności. Wprowadzone będą rozwiązania zapewniające równorzędne warunki ekonomiczne, finansowe i podatkowe wszystkim podmiotom gospodarczym, niezależnie od typu własności środków produkcji (państwowa, spółdzielcza, komunalna, prywatna i inne) oraz form organizacyjnych. Podejmowanie działalności gospodarczej nie będzie wymagało, poza nielicznymi wyjątkami, zgody organów administracji państwowej. Podmioty gospodarcze samodzielnie i dobrowolnie będą decydowały o zrzeszaniu się w organizacjach społeczno-zawodowych i gospodarczych. W ten sposób powstaną warunki do pełnego rozwoju aktywności społecznej zarówno grupowej, jak i indywidualnej, rozbudzenia przedsiębiorczości i innowacyjności w procesie wytwarzania dóbr i świadczenia usług.

5. Doskonalone będą formy trwałej współpracy gospodarczej z krajami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, czemu służyć będą: różnorodne formy bezpośredniej współpracy przedsiębiorstw produkcyjnych i naukowo-badawczych oraz tworzenie spółek o kapitale mieszanym. Rozwojowi tych kontaktów i poprawie efektywności współpracy sprzyjać będzie stopniowe urealnianie wzajemnych kursów walut oraz usprawnianie mechanizmów finansowo-kredytowych w rozliczeniach bilateralnych i wielostronnych. Wdrożeniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych w gospodarce, zwiększaniu eksportu oraz poprawie zaopatrzenia rynku wewnętrznego w nowoczesne towary i usługi służyć będzie również ukształtowanie nowych zasad działalności gospodarczej kapitału zagranicznego w Polsce. Kapitał ten będzie mógł działać samodzielnie, jak też w spółkach z udziałem polskich podmiotów gospodarczych. Szersze powiązanie gospodarki krajowej z rynkiem światowym oddziaływać będzie — poprzez zaostrzenie warunków konkurencji — na poprawę efektywności gospodarowania.

6. Kształtowane będą warunki do tworzenia różnorodnych powiązań między jednostkami gospodarczymi w oparciu o przepływy środków finansowych i rzeczowych. Sprzyjać temu będą:

- 1) swoboda w obrocie towarowym, wyrażająca się w równoprawnym traktowaniu stron w stosunkach umownych w ramach norm kodeksu cywilnego. Sprawy sporne wynikające ze stosunków między podmiotami gospodarczymi, niezależnie od formy organizacyjnej i typu własności, rozstrzygać będą sądy gospodarcze;
- 2) rozszerzenie możliwości swobody funkcjonowania podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstw państwowych, w różnych formach organizacyjnych przewidzianych prawem;
- 3) dalszy rozwój procesu demonopolizacji poprzez:
  - ochronę interesów konsumentów i podmiotów gospodarczych przed dominacją sprzedawców,
  - eliminowanie nieuzasadnionych ekonomicznie układów organizacyjnych dominujących na określonych rynkach,
  - zwalczanie praktyk monopolistycznych,
  - likwidację od 1989 r. monopolii w skupie i obrocie produktami rolnymi i artykułami spożywczymi,

4) rozwój systemu bankowego. Utworzenie konkurencyjnych banków kredytowych, działających na zasadzie samofinansowania, umożliwi podmiotom gospodarczym swobodny wybór banku. Stworzone zostaną warunki do dalszego rozwoju systemu bankowego. Skoncentrowanie funkcji depozytowo-kredytowych w tych bankach oraz stosowanie realnej stopy oprocentowania kredytów będzie skłaniać podmioty gospodarcze do różnicowania i racjonalizacji źródeł finansowania swego rozwoju;

5) rozwój rynku kapitałowego umożliwiający swobodny przepływ środków finansowych między podmiotami gospodarczymi, bez względu na ich strukturę organizacyjną i formę własności. Przepływowi środków finansowych bądź kapitałów do dziedzin o wyższej efektywności sprzyjać będzie rozwój emisji i obrotu obligacjami i akcjami oraz usuwanie barier w przepływie kapitałów między sektorami własności i sferami gospodarki.

7. Dzięki rozwojowi mechanizmu rynkowego, w tym także rynku kapitałowego, wzrastać będzie rola przymusu ekonomicznego jako narzędzia selekcji podmiotów gospodarujących nieefektywnie. Uwolnione w ten sposób środki produkcji będą stawiane do dyspozycji jednostek gospodarczych mogących je lepiej wykorzystać. W ten sposób przewyciężane będą niedobory czynników produkcji. Rygorystycznie będą przestrzegane ustawowe zasady postępowania wobec przedsiębiorstw o złej sytuacji ekonomicznej z zastosowaniem przyjętych prawem sankcji i zasad odpowiedzialności przedsiębiorstw. Dążąc do przyspieszenia procesu likwidacji przedsiębiorstw gospodarujących nieefektywnie wykorzystywane będą, obok metod ekonomicznych, również metody administracyjne.

8. Jedną z barier utrudniających rozwój gospodarki jest niezrównoważony rynek pracy. Tworzone będą warunki do przełamywania bariery braku siły roboczej na lokalnych rynkach pracy oraz możliwości lepszego wykorzystania istniejących zasobów pracy poprzez zwiększenie swobody stron w kształtowaniu warunków umowy o pracę oraz uelastycznienie zasad nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy. Umowa o pracę będzie — w zakresie szerszym niż obecnie — określać wzajemne prawa i obowiązki pracodawcy i pracownika. Zniesione zostaną bariery i ograniczenia we wprowadzaniu nowatorskich form organizacji pracy, zgodnych z potrzebami zakładu pracy (biygadowe systemy pracy, grupy partnerskie). Działania te będą służyły bardziej elastycznemu wykorzystywaniu zasobów pracy w gospodarce przy jednoczesnym poszanowaniu zasady lepszego opłacania pracy bardziej wydajnej, wymagającej wyższych kwalifikacji.

9. Wspierany będzie dalszy rozwój samorządności jako formy aktywizacji grup społeczno-zawodowych oraz społeczności lokalnych w procesie gospodarowania. Aktywizowana będzie działalność samorządów w procesie planowania społeczno-gospodarczego w jednostkach gospodarczych i w gospodarce terenowej oraz w nadzorze i kontroli realizacji tych planów.

10. Nastąpi umocnienie samodzielności rad narodowych wszystkich szczebli, jako organów władzy państwowej i podmiotów gospodarujących. W procesie tym znaczenie podstawowe będzie miało zwiększenie dochodów własnych rad narodowych dzięki wyodrębnieniu mienia komunalnego i przekazaniu jego składników do dyspo-

zycji rad narodowych. Rady narodowe będą mogły samodzielnie podejmować działalność gospodarczą, emitować obligacje, zakładać spółki i być ich udziałowcami, zaciągać kredyty. Samodzielność ekonomiczną rad narodowych umacniać będzie coraz szerszy zakres przedsiębiorstw państwowych, wobec których terenowe organy administracji państwowej pełnią funkcję organów założycielskich. Temu samemu celowi służyć będzie wyodrębnienie budżetów komunalnych oraz budżetów terenowych (na szczeblu wojewódzkim), a także zwiększenie samodzielności rad narodowych w ustalaniu wysokości podatków i opłat o charakterze lokalnym. Przebudowie ulegnie system dotacji dla budżetów terenowych w oparciu o standardowy poziom wydatków na podstawowe usługi społeczne.”;

w rozdziale 2 — Instrumenty sterowania dochodami ludności:

1) w ust. 1:

a) pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) doskonalone będą zasady kształtowania środków na wynagrodzenia pobudzające do lepszej i wydajniejszej pracy oraz umożliwiające wyższe jej opłacenie,

2) zostanie zlikwidowany podatek od ponadnormatywnych wypłat wynagrodzeń. Wprowadzony zostanie mechanizm polegający na ustalaniu progu wzrostu wynagrodzeń zaliczanych w ciężar kosztów, nie powodującego żadnych sankcji podatkowych, natomiast przekroczenie tego progu będzie powodować zwiększenie podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.”

b) pkt 3 skreśla się,

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) poprawy relacji płac dokonywać się będzie systemowo z wykorzystaniem metody syntetycznej oceny płac.”

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W celu stworzenia lepszych warunków ochrony wynagrodzeń pracowników wprowadzona zostanie zasada corocznej indeksacji najniższego wynagrodzenia, polegająca na zwiększeniu najniższego wynagrodzenia roku ubiegłego o wskaźnik planowanego na dany rok wzrostu cen. Indeksacja najniższego wynagrodzenia będzie wprowadzana z dniem 1 stycznia lub z dniem ogłoszenia podwyżki cen urzędowych.”;

3) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dążąc poprzez zakładowe systemy wynagradzania do ściślejszego powiązania płac z wynikami ekonomicznymi przedsiębiorstw, stworzone zostaną podstawy prawne umożliwiające:

a) dokonywanie zmian w porozumieniach zakładowych poprzez ustalanie zasad wynagrodzenia w przypadku powstania zagrożenia utraty zdolności kredytowej,

b) stymulowanie przez porozumienia zakładowe warunków do:

— stosowania w zakładzie pracy form organizacji i wynagradzania sprzyjających poprawie wydajności i jakości wykonywanej pracy, a w szczególności stosowania grupowych form organizacji pracy,

— wykorzystania kwalifikacji pracowników do wykonywania prac różnego rodzaju (wielozawodowość),

— podejmowania pracy w systemie wielozmianowym,

— stosowania wewnętrznego rozrachunku gospodarczego oraz wykorzystania jego wyników do ustalenia poziomu wynagrodzeń.”;

4) w ust. 4:

a) w tiret pierwszym wyrazy powodowały powstanie zobowiązań z tytułu podatku od ponadnormatywnych wypłat wynagrodzeń” skreśla się,

b) w tiret czwartym wyrazy „jednolitą metodę wartościowania pracy” zastępuje się wyrazami „analityczne metody wartościowania pracy”,

c) w tiret siódmym zdanie ostatnie skreśla się.

5) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W sferze budżetowej nastąpi zmiana zasad kształtowania środków na wynagrodzenia oraz zasad wynagradzania pracowników tej sfery. Kształtowanie środków na wynagrodzenia następować będzie w relacji do poziomu i ruchu płac w sferze produkcji materialnej poprzez zastosowanie normatywnych wskaźników relacji wynagrodzeń ustalonych na podstawie syntetycznej oceny płac oraz metod wartościowania pracy. Kształtowanie indywidualnych wynagrodzeń ulegnie uproszczeniu i ujednoczeniu, polegającym między innymi na zmniejszeniu składników wynagrodzenia o charakterze obligatoryjnym oraz zróżnicowaniu poziomu wynagrodzeń w zależności od indywidualnych efektów pracy (nagradzanie, premiowanie). Wprowadzona będzie do tej sfery zasada Nielimitowanego zatrudnienia, stwarzająca możliwość swobodnego gospodarowania zasobami pracy i środkami na płace.”;

6) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W polityce kształtowania dochodów ludności zatrudnionej w gospodarce nie uspołecznionej poza rolnictwem:

— wprowadzone zostaną dla osób prawnych zasady wydatkowania wynagrodzeń zaliczanych w ciężar kosztów według tych samych zasad, jak w jednostkach gospodarki uspołecznionej,

— ujednoczeniu ulegną zasady naliczania podatku dochodowego dla osób prawnych.”

7) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Doskonalony będzie system świadczeń społecznych poprzez:

— stopniową likwidację tzw. starego portfela emerytur i rent,

- poprawę skuteczności systemu waloryzacji emerytur i rent; zakłada się odejście od stosowania wskaźnika wzrostu przeciętnych wynagrodzeń w roku poprzednim i zastąpienie go planowanym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w roku waloryzacji świadczeń i korygowanie dwa razy w roku,
- doskonalenie rozwiązań w systemie ubezpieczenia rolników indywidualnych,
- odejście od kryterium dochodowego w ustalaniu prawa i wysokości pozostałych świadczeń społecznych przy utrzymaniu realnej wartości wydatków na te świadczenia."

8) ust. 10 skreśla się;

w rozdziale 3 — Instrumenty sterowania działalnością inwestycyjną:

1) w ust. 2 wyrazy „Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, udzielanych w porozumieniu z Ministrem Finansów” zastępuje się wyrazami „Ministra Finansów”;

2) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3.1) W celu niedopuszczenia do dalszego rozszerzenia frontu inwestycyjnego oraz koncentracji środków finansowych i rzeczowych na przyspieszenie tempa realizacji inwestycji już rozpoczętych, a zwłaszcza mających warunki do ich szybkiego zakończenia, wprowadza się zakaz rozpoczynania przez jednostki gospodarki uspołecznionej w latach 1989 i 1990 nowych zadań polegających na budowie budynków zakwalifikowanych do grupy 1 „Budynki” klasyfikacji rodzajowej środków trwałych Głównego Urzędu Statystycznego.

2) Zakaz, o którym mowa w pkt 1, nie dotyczy inwestycji bezpośrednio związanych z:

- 1) rolnictwem i gospodarką żywnościową oraz działalnością jednostek na rzecz kompleksu żywnościowego,
- 2) budownictwem mieszkaniowym wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i społeczną oraz rozwojem produkcji materiałów i wyrobów dla tego budownictwa,
- 3) ochroną środowiska naturalnego, w tym także z produkcją urządzeń i aparatury oraz wykonawstwem robót na potrzeby ochrony środowiska,
- 4) rozwojem opłacalnego eksportu,
- 5) działalnością jednostek gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego,
- 6) poprawą bezpieczeństwa i higieny pracy w dostosowaniu do wymagań określonych w decyzjach Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub innych organów nadzoru i kontroli warunków pracy,
- 7) poprawą usług i obsługi ludności,
- 8) kulturą fizyczną oraz rentowną działalnością turystyczną,

9) potrzebami bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego, a także

10) inwestycji centralnych, inwestycji objętych zamówieniami rządowymi oraz innych inwestycji imiennie przewidzianych do rozpoczęcia w latach 1989 i 1990 w centralnych planach rocznych.

3) Powyższe rodzaje inwestycji, wyłączone spod zakazu ich rozpoczynania, nie mogą obejmować budynków przeznaczonych na cele administracyjne i rekreacyjno-wypoczynkowe (domy i ośrodki wczasowe, sanatoria).

4) Jednostki gospodarcze, które rozpoczną inwestycje objęte zakazem, zobowiązane będą do wpłacenia do budżetu państwa równowartości 30% wartości kosztorysowej tych inwestycji.

4. W celu stworzenia odpowiednich podstaw do zapewnienia racjonalnej reprodukcji majątku trwałego ustala się, że:

1) w 1989 r. jednostki gospodarki uspołecznionej dokonają zwiększenia odpisów amortyzacyjnych o II ratę wynikającą z przeszacowania wartości środków trwałych według stanu na dzień 1 stycznia 1988 r. do poziomu cen obowiązujących w 1986 r.; państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe rozliczające się z budżetem centralnym będą przekazywały część odpisów amortyzacyjnych — w wysokości określonej przez Radę Ministrów — na Fundusz Zmian Strukturalnych w Przemysle, państwowe przedsiębiorstwa budowlane zaś — na Fundusz Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego,

2) w 1990 r. przeprowadzona będzie aktualizacja wyceny środków trwałych i na tej podstawie nastąpi dalsze urealnienie odpisów amortyzacyjnych,

3) podjęte zostaną prace nad przygotowaniem systemowych zasad przyspieszonej amortyzacji wybranych rodzajów środków trwałych, które ulegają szybkiemu moralnemu zużyciu."

3) ust. 5, 6, 7, 8 i 9 skreśla się,

4) ust. 15 otrzymuje brzmienie:

„15. Z tytułu realizacji inwestycji podejmowanych w dziedzinach: rolnictwa, gospodarki żywnościowej, budownictwa mieszkaniowego, wraz ze związaną z nim infrastrukturą techniczną i społeczną, produkcji materiałów i wyrobów dla budownictwa mieszkaniowego, rozwoju telefonizacji wsi, ochrony środowiska naturalnego, rozwoju opłacalnego eksportu, poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych objętych zamówieniami rządowymi z zakresu nauki i techniki, stosowane będą ulgi w podatku dochodowym. Przedsięwzięcia inwestycyjne objęte zamówieniami rządowymi z zakresu nauki i techniki wspomagane będą środkami centralnych funduszy na rozwój nauki i techniki."

5) ust. 16 skreśla się;

w rozdziale 4 — Ekonomiczno-finansowe narzędzia oddziaływania w sferze handlu zagranicznego:

1) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Utworzony zostanie Fundusz Rozwoju Eksportu przeznaczony głównie na wspomaganie finansowe, przedsięwzięć służących uruchomieniu lub zwiększeniu produkcji eksportowej, a także poprawie jej rentowności.”

2) ust. 3 skreśla się,

3) ust. 4 otrzymuje oznaczenie ust. 3; w ustępie tym dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Stosowanie cen urzędowych w rozliczeniach handlu zagranicznego, zwłaszcza z II obszarem płatniczym, ograniczone zostanie do podstawowych towarów rolno-spożywczych.”

4) ust. 5 otrzymuje oznaczenie ust. 4 i następujące brzmienie:

„4. W systemie zasilania dewizowego jednostek gospodarczych nastąpią istotne zmiany:

- 1) dotychczasowy system odsprzedaży części wpływów dewizowych jednostce gospodarczej przez Państwo zostanie zastąpiony systemem obowiązkowej odsprzedaży przez jednostkę gospodarczą Państwu części wpływów dewizowych z eksportu,
- 2) obowiązkowa odsprzedaż dewiz odbywać się będzie za pośrednictwem polskiego banku dewizowego, prowadzącego rachunek dewizowy (walutowy) jednostki gospodarczej,
- 3) wprowadzone zostaną jednolite, przedmiotowe stawki obowiązkowej odsprzedaży dewiz, oparte o jednolite stawki odpisów dewizowych, uzależnione od stopnia przetworzenia towaru,
- 4) uwożliwi się odpłatne odstępowanie środków dewizowych (walutowych) innym jednostkom gospodarczym według ceny umownej, której wielkość nie może przekroczyć poziomu notowanego na ostatnim przetargu dewizowym,
- 5) nastąpi ujednoczenie zasad gospodarowania środkami dewizowymi we wszystkich jednostkach sektora uspołecznionego i nie uspołecznionego.”

5) ust. 6 otrzymuje oznaczenie ust. 5 i następujące brzmienie:

„5. Rozwijane będą formy przetargów dewizowych w drodze:

- 1) zmiany zasad organizacji przetargów celowych poprzez stworzenie przetargów towarowo-walutowych odchodzących od limitów kwotowych określonych dla poszczególnych rodzajów towarów; zakup tych środków odbywać się będzie na podstawie kryterium efektywności,
- 2) dopuszczenia do uczestnictwa w przetargach wszystkich podmiotów gospodarczych.”

6) ust. 7 skreśla się,

8) ust. 8 otrzymuje oznaczenie ust. 6 i następujące brzmienie:

„6. Wprowadzony zostanie powszechny system odpisów w rublach transferowych z tytułu eksportu do I obszaru płatniczego z możliwością częściowej konwersji na waluty wymienialne.”

8) ust. 9 otrzymuje oznaczenie ust. 7,

9) ust. 10 otrzymuje oznaczenie ust. 8 i następujące brzmienie:

„8. Import finansowany ze środków centralnych będzie ograniczany. Lista towarów importowanych ze środków centralnych ograniczona zostanie do kilku towarów strategicznych, w tym zboża, surowców wysokobiałkowych i dodatków chemicznych do pasz oraz środków ochrony roślin, i sfer społecznie chronionych. Finansowanie importu ze źródeł centralnych objętych uchwałami, decyzjami i postanowieniami zostanie ograniczone do dziedzin związanych z ochroną zdrowia, nauką i techniką, sferą socjalno-kulturalną, obronnością i bezpieczeństwem państwa.”

10) ust. 11, 12 i 14 skreśla się,

11) ust. 13 otrzymuje oznaczenie ust. 9,

12) dodaje się nowe ust. 10—12 w brzmieniu:

- „10. Ograniczone zostanie koncesjonowanie handlu zagranicznego jedynie do podstawowych surowców i towarów żywnościowych.
11. Nastąpi znaczne uatrakcyjnienie lokat kapitału zagranicznego w Polsce, sprzyjające dalszemu rozwojowi wzajemnie korzystnej współpracy pomiędzy podmiotami krajowymi i zagranicznymi.
12. Stosowane będą preferencje podatkowe z tytułu eksportu towarów i usług.”

w rozdziale 5 — Instrumenty oddziaływania na jakość produkcji i postęp techniczny:

1) w ust. 5 wyrazy „wdrożeń dla zadań wdrożeniowych” zastępuje się wyrazami „rozwoju nauki i techniki dla zadań wdrożeniowych”

2) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wydatki na prace badawczo-rozwojowe podmioty gospodarcze posiadające osobowość prawną będą finansowały w ciężar kosztów uzyskania przychodów. W celu stymulacji działalności innowacyjnej wydatki na zakup osiągnięć naukowo-technicznych oraz na inwestycje służące wdrażaniu tych osiągnięć do produkcji i świadczenia usług będą pomniejszać dochód przed opodatkowaniem.”

3) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Ustala się stawkę wpłat podmiotów gospodarczych będących osobami prawnymi na centralny fundusz rozwoju nauki i techniki w wysokości 1,2% w 1989 r. Rada Ministrów ustali w centralnym planie rocznym na 1990 r. stawkę wpłat obowiązującą w 1990 r.”

rozdział 6 — Instrumenty polityki przestrzennego zagospodarowania kraju i ochrony środowiska otrzymuje brzmienie

Instrumenty polityki ochrony środowiska

1. W celu zahamowania tempa degradacji ochrony środowiska wprowadzone zostaną:

- 1) nowe, zaostrzone kryteria służące opracowaniu zróżnicowanych przestrzennie i przedmiotowo norm dopuszczalnego stężenia zanieczyszczeń środowiska,
- 2) opłaty za korzystanie ze środowiska naturalnego oraz kary za naruszanie ustalonych norm obejmujące wszystkie podmioty gospodarcze; opłaty te i kary będą podlegały waloryzacji,
- 3) zakazy obrotu towarami nie spełniającymi wymogów ochrony środowiska na podstawie systemu atestów ekologicznych,
- 4) zakazy realizacji projektów technicznych oraz budowy i przekazywania do eksploatacji obiektów, które nie będą posiadały niezbędnych urządzeń spełniających wymogi ochrony środowiska,
- 5) obowiązek sporządzania ocen oddziaływania inwestycji na środowisko jako niezbędnego wymogu w postępowaniu lokalizacyjnym,
- 6) zakazy budowy lub rozbudowy uciążliwych dla środowiska zakładów na terenach uznanych za zagrożone ekologicznie lub posiadających wysokie walory przyrodnicze.

2. Utworzony zostanie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dysponujący osobowością prawną i mający charakter aktywnej instytucji finansowej.

3. Przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska będą mogły korzystać z preferencji finansowych w postaci:

- 1) pozostawienia w całości w przedsiębiorstwie odpisów amortyzacyjnych od wydzielonych ewidencyjnie środków trwałych służących ochronie środowiska,
- 2) ulg w podatku dochodowym dla inwestorów oraz producentów urządzeń i aparatury, a także wykonawców robót z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- 3) obniżonej stopy kredytów inwestycyjnych,
- 4) zwolnień z podatku obrotowego przy produkcji maszyn i urządzeń służących ochronie środowiska,
- 5) zamówień rządowych na zadania z zakresu badań, wdrożeń, inwestycji oraz produkcji urządzeń służących ochronie środowiska.

4. Podmioty gospodarcze wykorzystujące surowce wtórne i odpadowe będą korzystać z ulg podatkowych i preferencji kredytowych proporcjonalnie do stopnia wykorzystania tych surowców i odpadów.

5. Zmodyfikowane zostaną regulacje prawne dotyczące odpowiedzialności:

- 1) karnej i finansowej osób odpowiedzialnych za dopuszczenie do zanieczyszczenia środowiska,
- 2) jednostek gospodarczych za niedotrzymanie wymogów ochrony środowiska.

6. W celu poprawy stanu nadzoru nad ochroną środowiska powołana zostanie Społeczna Straż Ochrony Przyrody i Środowiska.”

w rozdziale 7 — Oddziaływanie na racjonalizację gospodarki materiałowej i paliwowo-energetycznej:

1) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Ograniczony zostanie zakres reglamentacji w obrocie surowcami, materiałami i paliwami oraz samochodowymi środkami transportu i maszynami budowlanymi poprzez:

- 1) ograniczenie obowiązkowego pośrednictwa w obrocie, tak aby w 1990 r. pośrednictwo to obejmowało jedynie niektóre paliwa, papier oraz niektóre środki transportu drogowego,
- 2) ograniczenie zakresu priorytetów w zaopatrzeniu jedynie do zamówień rządowych; budownictwa mieszkaniowego, rezerw bilansowych oraz potrzeb związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa,
- 3) ograniczenie importu centralnie finansowanego.

3. Od 1989 r. zamówieniami rządowymi obejmowane będą zadania prowadzące do zmian strukturalnych związanych z przyjętymi priorytetami oraz zapewniających podnoszenie efektywności gospodarowania przede wszystkim poprzez lepsze wykorzystanie paliw, surowców i materiałów. Zaniechane zostanie stosowanie programów operacyjnych.”

2) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Środki Funduszu Zmian Strukturalnych w Przemśle oraz Funduszu Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego wykorzystane zostaną na przyspieszony rozwój i wdrażanie do produkcji nowoczesnych i energooszczędnych wyrobów, przede wszystkim służących ograniczaniu zużycia energii, surowców i materiałów, zarówno w sferze produkcji, jak i szeroko rozumianej konsumpcji społecznej.”

rozdział 8 — Wykaz procentowych stawek odpisów na fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przedsiębiorstw w układzie branżowym skreśla się.

W części IV

INFORMACJE I PROGNOZY

rozdział 1 — Rozwój demograficzny kraju otrzymuje brzmienie:

„Rozwój demograficzny kraju.

W latach 1986—1990 liczba ludności Polski może wzrosnąć o ok. 980 tys. osób, tj. o 2,6%, co oznacza, że osiągnie w 1990 r. poziom 38.325 tys. osób.

W strukturze wieku ludności zajdą następujące zmiany. Nastąpi spadek liczby dzieci w wieku żłobkowym (0—2 lata) o ok. 290 tys. (z 2060 tys. do 1767 tys., tj. o 14,2%) oraz liczby dzieci w wieku przedszkolnym (3—6 lat) o 140 tys. (z 2693 tys. do 2556 tys., tj. o 5,1%). Liczba młodzieży w wieku szkoły podstawowej (7—14 lat) wzrośnie o ok. 470 tys. (z 4606 tys. do 5279 tys., tj. o

9,8%). Nastąpi również dynamiczny wzrost liczby młodzieży w wieku szkoły ponadpodstawowej (15—18 lat) o 350 tys. (z 2 015 tys. do 2 361 tys., tj. o 17,2%).

Szczególnie niska dynamika wzrostu charakteryzować będzie ludność w wieku produkcyjnym (18—59 lat kobiety, 18—64 lata mężczyźni). Wynika to z wchodzenia w wiek zdolności do pracy roczników niżej urodzeń z przełomu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych oraz wchodzenia z wieku produkcyjnego obfitych roczników wyżu demograficznego po I Wojnie Światowej. Ludność tej grupy wieku wzrosła tylko o 280 tys., tj. o 1,3%, z 21.772 tys. w 1985 r. do 22.050 tys. w 1990 r. Determinuje to najniższy w okresie powojennym przyrost zasobów pracy.

Liczba ludności w wieku największego natężenia zawierania związków małżeńskich (20—29 lat) zmniejszy się o 800 tys. (z 5 961 tys. do 5 165 tys., tj. o 13,4%), co spowoduje spadek liczby zawieranych małżeństw.

Stosunkowo wysoka dynamika wzrostu wystąpi w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej kobiety, 65 lat i więcej mężczyźni). Liczba ludności w tym wieku wzrosła z ok. 4 486 tys. w 1985 r. do ok. 4 874 tys. w 1990 r., tj. o ok. 390 tys. osób (8,6%). W związku z tym nastąpi dalsze zaawansowanie procesu starzenia się ludności kraju. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wzrosła z 12,0% w 1985 r. do ok. 12,7% w 1990 r.

Struktura ludności kraju w podziale na ludność w miastach i ludność na wsi kształtuje się jak niżej:

Wyszczególnienie	1985		1990		Wskaźnik 1990 1985
	tys. osób	%	tys. osób	%	
ogółem	37.341	100,0	38.325	100,0	102,6
miasta	22.486	60,2	23.611	61,6	105,0
wieś	14.855	39,8	14.714	38,4	99,1

Z prognozy tej wynika, że miasta zdyskontują cały przyrost ludności kraju i zwiększą liczbę swej ludności również kosztem zmniejszenia stanu ludności wsi. Dodatnie saldo migracji ze wsi do miast wyniesie w latach 1986—1990 ok. 680 tys. osób i będzie zbliżone do skali migracji w ubiegłym pięcioleciu. W wyniku tych procesów postępować będzie dalszy stopniowy proces urbanizacji kraju.”

w rozdziale 2 — Syntetyczny bilans podstawowych paliw, surowców i materiałów:

- 1) w akapicie pierwszym liczby „10”, „11”, „9” zastępuje się liczbami „7”, „6”, „17”;
- 2) w akapicie drugim liczby „9,3”, „13,6”, „8,0” zastępuje się liczbami „8,9”, „18,2”, „5,9”;
- 3) akapit trzeci wraz z tablicą skreśla się;
- 4) w akapicie czwartym:
  - a) zdanie pierwsze skreśla się;
  - b) w zdaniu drugim liczbę „9,9” zastępuje się liczbą „8,5”, a wyraz „wzrosła” zastępuje się wyrazami „obniży się”;
- 5) w akapicie piątym liczbę „6” zastępuje się liczbą „9”;

6) w akapicie szóstym liczby „195”, „30”, „4,1”, „74” „28,1” zastępuje się liczbami „192”, „24”, „5,3” „76”, „31,7”;

7) w akapicie siódmym liczby „1,4”, „12,3” zastępuje się liczbami „2,3”, „21,0—24,3”;

8) w akapicie ósmym liczby „156”, „18,3” zastępuje się liczbami „154”, „16,8”;

9) akapit dziewiąty otrzymuje brzmienie:

„Zaopatrzenie kraju w wyroby przemysłu metalurgicznego w skali 5-lecia zwiększy się o ok. 3,5%.”

10) w akapicie jedenastym liczbę „18,9” zastępuje się liczbą „ok. 21”;

11) w akapicie dwunastym liczby „7”, „9,0”, „29,9” zastępuje się liczbami „9,5”, „4,0”, „16,1”;

rozdział 4 — Prognoza zatrudnienia w gospodarce uspołecznionej otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 4

Prognoza zatrudnienia w gospodarce uspołecznionej

Przewidywany przyrost zatrudnienia w gospodarce uspołecznionej w wysokości 80 tys. osób oznacza, że ogólny poziom zatrudnienia wyniosłby w 1990 r. 11.772 tys. osób i byłby jedynie o 0,7% wyższy niż w 1985 r.

Zatrudnienie w sferze produkcji materialnej zmniejszy się o 155 tys. osób, tj. o 1,7%, i może w 1990 r. wynieść 8 896 tys. osób, a w sferze poza produkcją materialną wzrosła o 235 tys. osób, tj. o 8,9%, i może osiągnąć poziom 2 876 tys. osób.

W rezultacie struktura zatrudnienia według sfer zmieniłaby się następująco:

	1985	1990
Zatrudnienie ogółem	100,0	100,0
— sfera produkcji materialnej	77,4	75,6
— sfera poza produkcją materialną	22,6	24,4

W sferze produkcji materialnej wzrost zatrudnienia nastąpi w łączności, handlu i gospodarce komunalnej, przy spadku zatrudnienia w pozostałych działach, łącznie z przemysłem. W sferze poza produkcją materialną największe przyrosty zatrudnienia wystąpią w ochronie zdrowia i opiece społecznej oraz w oświacie i wychowaniu, a bezwzględne zmniejszenie zatrudnienia w dziale „administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości”.

Zróznicowane przyrosty lub zmniejszenie poziomu zatrudnienia spowoduje następujące zmiany w jego strukturze:

	1985	1990
Zatrudnienie ogółem	100,0	100,0
przemysł	36,5	35,4
budownictwo	9,5	9,2
rolnictwo	6,9	6,7
leśnictwo	1,3	1,3
transport	7,5	6,9
łącznie	1,4	1,5
handel	10,7	10,8

	1985	1990
gospodarka komunalna	2,9	2,9
pozostałe gałęzie produkcji materialnej	0,7	0,9
gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	1,8	2,0
nauka i rozwój techniki	0,9	1,0
oświata i wychowanie	7,7	8,1
kultura i sztuka	0,7	0,8
ochrona zdrowia i opieka społeczna	6,3	6,9
kultura fizyczna, turystyka i wypoczynek	0,9	1,0
administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	2,0	1,9
finanse i ubezpieczenia	1,1	1,1
pozostałe branże usług niematerialnych i organizacje społeczno-polityczne	1,2	1,6

Jeżeli chodzi o prognozę zatrudnienia w podziale terytorialnym, to szczególnie trudna sytuacja wystąpi w wielkich aglomeracjach miejsko-przemysłowych, w których możliwy przyrost zatrudnienia nie zaspokoi wszystkich niezbędnych potrzeb.”;

w rozdziale 5 — Prawdopodobne zagrożenia realizacji planu oraz kierunki działania w przypadku ich wystąpienia:

w akapicie dwunastym wyrazy „należy utworzyć rezerwę dewizową, która powstałaby z nie wykorzystanych limitów dewizowych na zakup zbóż i pasz w latach urodzaju. W przypadku wyjątkowo niekorzystnych wyników w rolnictwie, których skutki nie mogłyby być złagodzone za pomocą wyżej wymienionej rezerwy, chronione będzie zaopatrzenie rynku w artykuły żywnościowe pierwszej potrzeby oraz stado podstawowe” zastępuje się wyrazami „utrzyma się centralnie finansowany import podstawowych surowców i materiałów dla gospodarki żywnościowej”.

W części V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ust. 1—4 skreśla się.

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek Sejmu: *R. Malinowski*